

Азизлар! Юртимизга кириб келаётган, бугун-эрта қўтланажак Қурбон ҳайитингиз муборак бўлсин. Аллоҳ юрtdошларимиз хонадонига файзу баракот ато этсин, қалblаримизни меҳру муруват нурлари билан мунавар этсин...

Қадимдан давом этиб келаётган урф-одатларимиз, анъана ва удумларимиз нихоятда яхши ниятлар эвазига қилинган. Бу урф-одатлар одамларни ҳалол, меҳр-муҳаббатли, баҳамжихат бўлишига хизмат қила олган.

Масалан, бўй етган қизларга палак совға қилишган. Астрономия илмий-тектириш институти олими С. Баҳромов қайд этишича, бир немис олими Ал-Маъмун академиясида фаолият кўрсатган 500 дан кўпроқ олимларнинг аксарияти Урта Осиё минтақасидан бўлиб ва яна аксарияти астрономия илми билан шуғулланишган экан. Бу-

йўқловдаги тоғораларни қўя беринг.

Мени назаримда Тошкент шаҳрида бўладиган ҳайит йўқловлари-га чек қўйиш зарур деб ўйлайман. Чунки ана шу ҳайит байрамларининг асил моҳияти йўқолиб кетганлиги сабабли бизнинг ёшларимизни, қизалоқларимизни "пойлоқчи" бўлиб ўсишлари-га замин тайёрлапти. Қизалоқлар уч кун

СОҒЛОМ АВЛОД – СОҒЛОМ РҲҲИЯТ

лар билан жамият тараққиёти илгарилар кетмайди.

Биз ЗАГС деб атайдиган никоҳ ҳужжатларини расмийлаштириш маросимлари, тўйдан сўнг келин узатиб келган 15-20 талаб аёлларнинг тўйхонада ётиб қолишлари, эрталабки келин саломидидаги олди-бердилар, чарлар ва х.к. лар булар ҳаммаси нафақат замонавий дунёқарашга, балки диний этиқодимизга оид бўлган, риё деб аталувчи гуноҳи кабиралардир ҳолос!

Маънавият – инсоннинг, халқнинг, жамиятнинг куч-қудратидир. У йўқ жойда ҳеч қачон бахт-саодат бўлмайди.
И.А. КАРИМОВ

ОНАЛИК БУРЧИМИЗ – МАСЪУЛИЯТИМИЗ УЛУҒДИР

нинг сабабини олим шундай изоҳлайди: Маълумки, "фалак" ўз оти билан фалакни - осмон, қўёш, ётти сайёра ифодалайди. Буни аёллар ўз қўллари билан тикканлар. Деворда осилгн турган бу амалий санъат асари боласини эмизаётган аёлга ўзининг ижобий таъсирини ўтказа олган. Шу сабабдан ҳам бизнинг минтақамиздан астроном олимлар кўплаб чиққани бежиз эмас.

Табиий равишда бугунги тўй ва маъракаларимиз, қилинаётган сепу, сарполаримиз ҳақида ўйланиб қолади киши. Албатта, тўй-маъракалар тирикликнинг бир зарурияти. Лекин аксарият ҳолда шу нарсани кузата-мизки, моҳияти англамай ўтказилаётган тўй-маъракалар ёшларимиз тарбиясида ижобий эмас, салбий таъсирини кўрсатмоқда.

Айрим одамлар ўзи имконига яраша, айримлар эса ҳеч қандай қолмаслик учун, айримлари эса онгсизлик эвазига шундай қилиш шарт экан деган мақсадда қарзлар эвазига 500-1000 одамни тақлиф этиб катта тўйлар, маъракалар қилишаётгани сир эмас. Ана шундай оилаларда тўйдан кейин ўртача еб-ичишга ҳам имкон бўлмай қолади.

Ўзингиз ўйлаб кўринг: бироз вақт ўтиб келиннинг бўйида бўлиб қолсаю, қўнгли тусоган нарсани тўйиб тановул қила олмаса, ҳаттоки организм учун керакли бўлган озуқаларни ҳам меъёрида ея олмаса, бунинг устига эрта-ю кеч юмушлар билан тиним билмай юрса, қандай қилиб бу аёл бакуват, соғлом фарзанд қўриши мумкин.

Ҳозирда кўплаб аёлларда учраётган камқонлик касалига булар сабаб эмас, деб ким айта олади?!

Вилоятларда совуқ кунларда юпун кийиниб, ишга қатнайдиган ёш келинлар учрайди. Ота-оналари киши кўзига одамлар учун катта тўйлар қилишган, ялтир-юлтир кийимлар олиб беришган. Лекин инсоннинг ўзи учун, қундалик эҳтиёжи учун керак бўладиган нарсани сотиб олишга оғринишган.

Тўйларимизда қилинадиган сарполар, олди-бердилар, тоғора-тоғора пишириқларнинг инсон қадридан ҳам устун бўлиб қолганлиги ҳам бугунги ҳаётимиздаги салбий ҳолатлардан биридир.

Кўпчилик аёлларимиз шу даражада "моддиончи" бўлиб кетдиларки, инсон қадрини ана шу нарсалар билан ўлчайдиган бўлиб қолдилар. Бу ўткинчи дунёнинг паст, иқир-чикир нарсалари ҳаётларининг асл мазмунига айланиб кетди.

Ҳаётда ана шу нарсалардан бошқа улутроқ, муқаддас нарсаларни кўрмай, тоғора, олди-бердиларнинг тағида ўралашиб қолдилар.

Яна муаммога қайтадиган бўлсак, баъзи аёлларимиз вақтинчалик умрларининг мазмунини "пойлоқчи"ликда ўтказаяптилар: "Ким нима олиб келади, қандай сарпо қилди, нечта қолди жўнатди, уйи қандай экан", ва х.к. Чарлар, бешик тўйи, ўғил тўйи, ҳайит

ҳайит байрами ичида юздан ортиқ та-ниш-нотаниш хонадонларга маҳалла-ма-маҳалла айланиб юриб чиқади-лар. Ҳар бир хонадонга кириб келиннинг қандай кийингани, сеплари, дастурхон

*** Ялтир-юлтир буюмлар билан катта тўйлар қилишадими, лекин Аёл – Она камқон...**
*** Баъзи аёллар умр мазмунини тоғора-тоғора пишириқлар тайёрлашда деб билишадими.**
*** Келиннинг олиб келган сарпоси кўёвни ҳам қизиқтирадиган бўлган.**

устига қўйилган егулик нарсаларни "кўздан кечириб" чиқади-лар, бир-бири билан солиштирадидилар. Ана шу тарзда қизалоқларимиз эста бўлажак моддиончи-молпараст, гийбатчи, "пойлоқчи"га айланиб боради-лар. Бундай ҳолда ёшларимизнинг келажаги қандай бўлади. Келажақда улар ҳам она бўлиб фарзандларини қандай тарбиялайди-лар.

Катталарнинг хатти-ҳаракатлари ёшларимизнинг маънавиятига ана шундай таъсир кўрсатапти. Эндиги вақтга келиб, фақат қиз болалар эмас, ҳатто йигитларимиз ҳам майда-чўйда, иқир-чикир молпарастлик дунёсидан четда эмаслар. Келиннинг олиб келган сепи уларни ҳам қизиқтирмақда. Йигитлар орасида ҳам бу нарсаси суҳбат мавзусига айланиб қолган. Бу айна ҳақиқат. Ҳатто бир кўёв бўлмиш ўз ўртоқлари олдида сарпо кам қилишгани учун уялганлигидан "Мени бировлардан қарим кам?", - деб ота-онасига жанжал қилибди.

Ўйлаб туриб хафа бўласан киши.

*** Тўйлардаги кўз-кўз қилишлар ёшлар маънавиятига салбий таъсир қилади.**
*** Маъракалардаги оврагарчиликлар фақат иқтисодий эмас, балки умр исрофгарчилиги ҳам.**
*** Фарзанд тарбияси, унинг қамолоти учун имкон топаилмай...**

Қани бизнинг орияти зўр, мағрур ал-помии йигитларимиз? Утган аждодларимиз, ота-буваларимиз келин олиб келадиган сарпосига, сепига қараб қолишганими? Қайтага бу нарсаси улар учун ор ҳисобланган.

Демак, бизнинг ўтказаятган тўй, маъракаларимизда бўлаётган ортиқча оврагарчилик, кўз-кўз қилиш, манманликлар ёшларимизнинг маънавий дунёсига салбий таъсир қилаяпти. Бундай ёш-

шу ўринда аза маросимларимиз ҳақида икки оғиз сўз: Исломи таълимоти бўйича уйда 3 кунлик овқатга захираси бор одам Худо йўлига қилинадиган зиёфатларга бориши мумкин эмас экан. Шундай экан, 20, 40, йил оши каби маъракаларни ўтказишдан аввал ўйлаб кўрайлик: Ким учун, нима мақсадда қилаяпмиз? Қилаётган ишимиз риё эмасми? Шу маъракаларни ўтказишда қанча исрофгарчилик (бу ерда вақт - умр исрофгарчилиги ҳам бор), оврагарчилик бўлади. Агар шу маъракаларга кетадиган сарф-харажати тўқларга эмас, мухтожларга сарфланса, бу ҳақиқий ҳудойи бўлмайдимиз?

Бундай бидъат, ҳурафат ишларнинг келиб чиқишига кўпроқ биз аёллар сабабимиз. Шунинг учун ҳам умримизни, чўнтагимизни емирувчи бу иллатларга фақат ўзимизгина қатъий чек қўя олишимиз мумкин.

Ўйлаб кўрайлик, биз кўпчилик аёллар умримизни, вақтимизни, сарф харажати ҳар хил тўй маърака, йигитларга сарфлаймиз. Лекин фарзандларимизнинг тарбияси, унинг қамолоти учун имкон топа олмас эканмиз.

Францияда бола 1 ёшга тўлган вақтдан бошлаб, ота-онанинг ҳеч қандай "тўй, маърака, ҳудойи, "гап"ларга, меҳмондорчиликка, йигитларга боришга вақти бўлмас экан. Чунки бу вақтдан бошлаб то балоғат давригача болани ҳар хил музейларга, расм кўргазмаларига олиб бориш, яхши қолғувчи қачириб, ёки ўзлари олиб бориб классик куйларни эшиттиришлари шарт экан.

Биз "фарзандларимиз учун, уларнинг келажаги учун нима қилаяпмиз" деганда йигит қўйган сарполаримиз, қуриб қўйган уйлариимизни кўрсатадиган бўлдик.

Агар биз аёллар, ҳар биримиз бор кучимизни, иқтидоримизни тўй-ҳашам, маъракаларга эмас, балки фарзандларимизнинг ҳақиқий қамолоти учун сарфласак жамият тараққиётига қанчалик ўзимизнинг ҳиссамизни қўшган бўлар эдик. Аждодларимиз руҳи эса қанчалик шод бўлар эди.

Бунинг учун биз керак бўлмаган ортиқча дабдабалардан, бидъатлардан онгли равишда воз кечишимиз керак.

2000 йил – "Соғлом авлод йили". Соғлом авлод нафақат жисмонан, балки руҳан соғлом бўлишлари, келажақда биз қила олмаган, ярата олмаган улутроқ ишларни бунёдга келтиришлари керак. Биз қандайдир оифта, молпарастларни эмас, балки юртпарвар, мард, юрганда соф муҳаббат қайнаган, севилгача қодир фарзандларининг онаси бўлишимиз керак. Бизнинг оналик бурчимиз, масъулиятимиз улут ва муқаддас эканлигини унутмайлик.

Юлдуз АМИРЖОНОВА

ҚИЗИМ СЕНГА АЙТАМАН, КЕЛИНИМ ЭШИТ...

ДИЛ ОҒРИҒИГА МАЛҲАМ ҚҲЙ

Она қизим, баъзан билиб-билмай ё юмуш юзасидан катта-кичикими, кимнингдир дилини оғритиб қўйишинг мумкин. Ана шундай пайтда бу оғриқни яна ўзинг даволашга ҳаракат қил.

Устоз Зулфия опа ана шундай эдилар. Дилда заррача губор қолиб кетишига асло йўл қўймасдилар.

"Саодат" журналида ёнма-ён ишлаб юрган чоғларимизда бир кун кечки пайт хоналарига чақириб қолдилар. Ва: "Нима учун яхши мақолангизни "Тошкент оқшони" газетасига бериб юбордингиз? Ўзимизнинг "Саодат"да чикса яхши бўларди-ку", - деб бироз койидилар. Мен бу мақола уларнинг буюртмаси билан ёзилганини, мавзу уларники эканини, "Саодат"да эса қатор-қатор лавҳалар чиқиб ётганини айтиб, ўзимни оқлашга уриндим. Ва: "Сиз газета-

ни кўрдингизми?" - деб сўрадим. "Йўқ, кўрмадим, менга бу ҳақда айтишди", - дедилар. Тўшунарли! Демак, бу ерда қаҳув бор. Кимдир ёзганларимни кўролмай, устозга мени ёмон уларникига ҳаракат қилган. Бўлиб турарди-да шундай ҳоллар. Хуллас, шу кун дилимда оғриқ билан уйга кетдим.

Эртасига ишга кечроқ келиб, хонамдан чиқмай, ишлаб ўтиравердим. Шу пайт бир олима аёл келиб, шерьлар машқ қилганини айтиб: "Мени Зулфия опа ҳузурига олиб киринг, жон опа", - деб ўтиниб илтимос қилди. Ноилоҳ аёлни бошлаб, устоз ҳузурига кирганимизни биламан, Зулфия опа мени кўриб, севиниб, қўзлари беғубор қақнаб кетди. Ўрниларидан илдам туриб келиб, мени гўё анчадан бери кўрмагандай бағриларига маҳкам босиб, қўришдилар. Юзларимдан ўпиб-ўпиб қўйишдилар. Ва: "Келдингизми Санъатхон! Бошингиз оғриб қолмади? Тўни билан сизни ўйлаб чиқдим. Уйингизда телефон йўқ. Мендан хафа бўлмаган-а?" - дедилар қўзларимга меҳр билан термулиб. Мен ҳаяжонланиб, нима дейишимни билмадим. Ва ҳамроҳимни таништиригач, чиқиб кетдим. Шу кун қушдай енгил тортиб, учиб-учиб юрдим. Дил оғриғимдан асар ҳам қолмади.

Ана шунақа, қизим. Шунинг учун ҳам биз устозимизни севардик, беҳад ҳурмат қилардик.

Аввало, қизим "Ҳайаб гапирсанг ҳам ўйлаб гапир". Ўйламай гапириб юборсанг, ё ишингда хато қамчилик бўлса, узр сўрашни бил. Атрофидидагиларнинг сендан ранжиб қолишларига асло-асло йўл қўйма. Дил оғриғи - тан оғриғидан ёмон. Баъзилар бор, дилингни оғритиб қўйиб, яна бепарво юриверадилар. Бундайлар оғир гуноҳга ботадилар. Хатоларини ўз вақтида тушунган ва тан олган, дил оғриғига малҳам қўя билганларни Яратганнинг ўзи ярлақай, иншоолх...

Санъат МАХМУДОВА

ЯХШИЛАР БОР БЎЛСИН ДУНЁДА

МЕҲНАТ ВА РОҲАТ ЁНМА-ЁН

Сўхбатдошимиз - Баҳодир ОСТОНОВ - авиация муҳандиси, иқтисод фанлари доктори, сиёсатшунос, шахар кенгаши депутати. Шаҳрисабз туманидаги Бобур жамоа ҳўжалигида раҳбар.

- Мамлакатимизда кенг қўламли ижтимоий-сиёсий ҳаёт бўлиб, иқтисодий ислохотлар чуқурлашиб бораётган бир пайтда, Сиздай авиация муҳандиси, сиёсатшунос ва иқтисодий олимнинг кичкинагина ҳўжалигида раҳбарлик қилиб ўтиришингизни қандай изоҳласа бўлади?

- Ҳар бир фуқаро - у олимми, пахтакорми, сувчими, ким бўлишдан қатъий назар, жамиятга хизмат қилмоғи, жамият тараққиётига ўз улушини қўшмоғи лозим. Мамлакатимизда қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотлари етиштирадиган ҳўжаликлар орасида баъзи раҳбарларнинг лоқайдлиги, бозор иқтисодиётини бошқара билмасликлари туфайли қарзга ботиб қолганлари, пировардида, одамларнинг ойлик маошларини ўз вақтида беришга қўрблари етмаётган бир пайтда: "Мен олимман", - десам-да, пойтахтда ўзимга яраша иш жойи топиб ишласам, бошқалар ҳам шундай қилишса - қишлоқларимизда яшаётган минглаб ёшларимизга иш ўринлари яратиб бериш ҳақида ким ўйлайди. Қолаверса, олим-фан одами, фан эса амалиётга яқин бўлиши керак. Мана, шундай ният билан қолоқ бир ҳўжаликка ишга келдим.

- Ҳўжалиkning ўзингиз келгунингизга қадар ва ҳозирги ижтимоий - иқтисодий манзараси ҳақида гапирсангиз...

- Келган пайтларим мундоқ разм солиб қарасам, ҳўжалиkning марказий қўргони ярим харобага айланиб қолган, одамларнинг меҳнатдан қўллари совиган, техника, ер чарчаган, хуллас, қиладиган ишлар кўп эди. Одамлардан мадад сўрадим. Тадбиркор, ишбилармон кишиларни раҳбарлик лавозимларига қўйишни одамларнинг ўзлари тақдир қилишди. Хайдош тракторлари ва бошқа техника турларини югуриб-елиб, залас қисилар топиб келиб таъмирладик. Зовур-ариклар қазиб, маҳаллий ўғит тўплаш билан барча бирдек шугулланишди. Табиий газ ўтказишни 90 фоизга, ичимлик сув таъминотини 100 фоизга амалга оширдик. Йўллари имкон даражасида асфальтладик. Аҳоли манзилгоҳларини тартибга келтирдик. Мавжуд ҳовузалар таъмирланди, ошхона ва меҳмонхона ишга туширилди. Қутубхона ва кироатхона хизмати йўлга қўйилди. Қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотлари етиштириш режаларини ошириб бажариш ҳисобига пахта ёғи, широт, шулка тарқатиш имконини яратдик. Томорқа таъминотида алоҳида эътибор бердик. Сабзавот, полиз, ғалла экинлари маҳсулдорлиги ошди. Бугун мавридига келиб қолганда, ҳўжалигимизнинг қисқа муддат ичида нафақат туманда, вилоятда ҳам илғор жамоалар қаторига чиқиб олишида Тўра Иннатхўлаев, Ақром Қурбонов, Турсун Раҳимов, Бозор Ашуров, Рустам Мустафоев, Райим Қурбонов, Раззоқ Эргашев, Гулбаҳор Раҳмонова, Гулчехра Набиева сингари меҳнатқашларимиз номларини ҳурмат билан тилга олиб ўтмоғим жоиз. Аҳолининг меҳнат сафарбарлигини ошириш ва турмуш фаровонлигини юксалтириш ишларида хотин-қизлар кўмитамиз раисаси Кўпайсин Рўзиева, фуқаролар йиғини раисаси Шаҳрибону Умарова, қасаба уюшмаси раиси Шокир Худойбердиев барчага бош-қош бўлишарми.

- Айтишларича, қишлоқ ҳўжалиги иқтисодиётини юксалтириш борасида каттароқ илмий иш устида ишлаётганмишсиз?

- Каттароқ дейиш биров ноқамтарлик бўлар, лекин бир неча илмий мажмуалар устида ишлаётганим рост.

Сўхбатдош: Исоқ САТТОРОВ

АХБОРОТ

АЁЛЛАР МУАММОСИГА БАҒИШЛАНДИ

14-март куни Ўзбекистон Фанлар Академияси, Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар кўмитаси, Ижтимоий фикр маркази, республика "Оила" илмий-амалий маркази, республика маънавият ва маърифат кенгаши ҳамкорлигида "Аёл, маданият ва сиёсат" мавзусида илмий-амалий анжуман бўлиб ўтди.

Анжумани республика Бош Вазир ўринбосари, республика Хотин-қизлар кўмитасининг раиси Д. Фуломова очди. Йиғилишда сўзга чиққанлар аёлларнинг тарихдаги ўрни, бугунги кунда жамият, ижтимоий, сиёсий, маданий ҳаётдаги роли ва уларнинг салоҳиятини ошириш йўлида ҳал қилиниши керак бўлган муаммолар ҳақида гапирди.

Қишлоқ ва шаҳар аёлларининг жамият ҳаётида фаол иштирок этиши йўлидаги тўсиқларни ўрганиш, лозим бўлган тақдирда уларга ёрдам бериш масалаларига алоҳида эътибор берилди.

Анжуманда сўзга чиққан Бош Вазир ўринбосари, республика Хотин-қизлар кўмитасининг раиси Д. Фуломова Соғлом авлод йили Давлат Дастурининг бажарилишида аёлларнинг роли ва вазибалари ҳақида батафсил тўхталди.

Ўз мухбиримиз

Тошкентнинг Қорақамиш даҳасида бир маскан бор. Бу жойни 1-сонли болалар "Мурувват уйи" дейишади. Очигини айтганда, бу жой ҳақида биров билиб, биров билмаслиги мумкин. Фақат тақдир изми билан келадилар бу жойга...

МЕҲ-Р-МУРУВВАТИМИЗНИ УЛАРДАН АЯМАЙЛИК

Ушбу масканга келганимда хоналар амалиётга келган талабалар билан гавжум экан. Биз бош ҳамшира Заҳро Минарова билан узоқ сўхбатлашдик. Биргаликда болалар ётган хоналарни айландик. Эҳ, бу болагиналар-а!.. На куйганингизни-ю, на суйганингизни билишадилар улар. Заҳро опа эса изох бера бошладилар.

- Мана бу Зулайхо, - деди у дераза ёнидаги қара-вотда ётган қизчини кўрсатиб. - У аллақачон паспорт олиш ёшига етган.

Аттанг! Балоғатга етиб сулув бир қизга айланиши мумкин бўлган бу қизалоқнинг аҳолини бир кўрсангиз эди... Йўрғакда бармоқларини сўриб ётарди. Ёнидагилар, аллақачон балоғатга етганларнинг аҳоли ҳам ундан кам эмас. Қўшни хонада эса... Соқол-мўйлаблари сабза урган йигитлар бир тутам бўлиб ётишибди. Маъносиз кўзларини шифтдан узмай ётаверишадилар. Уларнинг ёши 25дан ошган. Лекин гавдалари эса икки ярим яшар гўдакни эслатади. Ҳатто овқатини ҳам ўзлари ея олишмас экан. Энагалар эса кечаю кундуз шулар билан банд бўлишади.

- Бағзилари тинмай йиғлашади, сира овутишининг иложи йўқ. Бировлари эса тинмай бошларини ёки қўл-оёқларини тикқилиб ёта-верадилар. Лекин унча-мунча саппи тушундирганлари ҳам бор, - дейди Заҳро опа гапига давом этаркан. - Нуриддин деган мана бу боланинг отаси кеча келган. Иши зарурлиги учун олиб келган нарсаларини ташлаб, қирмай кетганди. Бола эса кечадан буён йиғлайди. Ҳалиям араблаб ётибди.

Болалар хонасидан чиқганимиздан кейин яна бош ҳамшира билан сўхбатимизни давом эттирдик.

- Бу даргоҳда 18 йилдан буён ишлайман. Бағзиларини шунча вақтдан буён танийман. Ўзим қабул қилиб олганман. Кўпчилиги мени "ойи" деб ҳам чақирришади. Болаларга жуда ўрганиб қолганман. Уйда ҳам ҳаёлим доим шуларда бўлади. Баъзан тунларда ҳам биров қўнғироқ қилиб, уларнинг соғлигини сўрайман. Аксариятнинг ота-оналари бор, келиб туришади. Фарзандларининг шу ердан кетган руҳан эзилшади, қайғуришади.

- Сизнингча, уларни бемехрликда айблаб бўлмайди-да, шундайми?

- Ҳаммасини ҳам эмас. Бир хил ота-оналар ташлаб кетишадию, қайтиб келишмайди. Бағзиларини тушунишга ҳаракат қиламиз. Масалан, яқинда бир оиладагилар келишди. Туртта наҳла-вондек ўғиллари бор экан. Бири ҳуқуқшунос, бири дипломатияда ўқишади. Бечораларнинг ягона қизлари ногирон экан. Ноилжонликдан йиғлай-йиғлай олиб келишди. Бошқа болаларнинг жамиятдаги мавқеига, ҳаётига таъсир қилишини ўйлашади-ми... Ҳар ҳолда бу ерда ҳар бир бола шифокор назорати остида бўлади-да...

- Гапингизга қараганда кўпчилик болаларнинг ота-онаси соғлом экан, нега энди фарзандлари мажруҳ туғилган деб ўйлайсиз?

- Бунга баъзида ирсий касалликлар сабаб бўлса, қўнчилиқ қариндош-уруғлар орасидаги ниҳод сабаб бўлади. Бизда эса ана шундай ниҳодларнинг қурбони бўлиб туғилганлар ҳам оз эмас. Кеча қизчини ногирон фарзандини шу ерга олиб келиб топширган яна бир оила ажрашди. Улар ака-укаларининг фарзандлари экан. Ота-оналари қариндош-уруғчилик ришталари қаттиқроқ боғламоқчи бўлишадию, оқибати фожиа билан туғилиши ўйламайдилар ҳам. Аччиқ ҳақиқат бўлса-да, шу гални таъкидлагим келди. Яна бир-бирлариға жуда бўлаётган қариндошлар, онахонларимиз аввало шу ерга келишиб, мана бу беғуноҳ, мажруҳ болаларни бир кўришларини истардим. Эҳти-мо, шунда улар уйламай қилаётган ишларининг оқибатини тушунармиди? Баки биргаликда шу қаби фожияларнинг олдини олан бўлармиди?..

Сўхбатимиз давомида пакет кўтариб олган бир йигит кириб келди. Бош ҳамшира рухсат бераркан, бош чайқади.

- Бу йигит асли Фарғонадан. Икки йилдан буён Тошкентда яшайди. Ўғилчаси Дилшодни бизга хо-

тини олиб келган, - изох беришда давом этади Заҳро опа. - Энди боласига яқинроқ бўлиш учун фарзандига бемехр айдан ажрашиб, барча эришган нарсасидан воз кечиб, Тошкентга келиб яшайпти. Ўғилчасини суннат ҳам қилдириди. Ўз оталик бурчини сидқидилдан бажаргучи бундай оталар жуда кўп.

"Мурувват уйи" дан чиқиб кетаётсан, ҳровлидаги йўлдаки Фанижон исмли бу йигит ўғилчасини қўлидан етаклаб айлантириб юрган экан. Бир оз саволга тутдим:

- Кечирасиз, Фанижон, сиз шу ўғлингизни деб Фарғонани ташлаб келибсиз, уёқда ҳам ўғлингиз бор экан, дейишди...

- Рост, соғлом ўғлим бор - Беҳоджон деган. Лекин мен шу дароманг ўғлим учун шу ёшимчага бир йигит эришини орзу қилган неки насага эришган бўлсам, баридан воз кечганман. Оилам, яхши ишим, орттирган молу-дунё, обрў-этибор... Ҳеч нарсаси ачинмайман. Фақат ўғилчамга ачинаман.

Унга ҳеч қандай ёрдам бера олмаслигимдан қуюниб кетаман. Афсуски, онаси ўғлидан воз кечди. Ота-она фарзандимизнинг отирини енгил қилиш керак эди. Тақдир-да... Мен энди бу оламда шу боламни деб яшайман. Мен унга кўпроқ керакман.

- Фанижон, сиз хотинингиз билан қариндош эмас экансиз-у, лекин нега иккинчи фарзандингиз мажруҳ туғилди?

- Илк бор фарзанд кўрганимизда хотиним сонпа-соғ эди. Бироқ, кейинчалик бошидан операция қилинди. Боши оғриб юрарди. Ўзим доришуносман, энди туғиш мумкин эмаслигини айтганман. Ҳомилалар бўлиб қолганида ҳам болани олдириб ташлашни маслаҳат бердим. Болага ҳам бирор таъсир бўлади, деб кўп озоҳлантирдим. У эса менга яна бола туғиши мумкинлигини исботламоқчи бўлди. Оқибат эса... Шу боламнинг ормидан Тошкентга келдим. Ахир "Султон суягини хорламас", - дейишди-ку. Яқинда ўз соҳам бўйича хорижий бир фирмага ишга қардим. Ўғлимга яқинман ҳар ҳолда.

Кўпчилиқ: "Сен нотўғри қилсансан, соғлом болалиқ тарбиялаб маза қилиб яшайверсанг, бўларди-ку", - дейишади. Ахир, не қилайчи, ўғлим бу ерда бўлгандан кейин еган бир бурда номин ҳам томоғимдан тикилиб ўтади. Болангиз сизни кўриб танимаса, югуриб келиб бўйингиздан қучоқламаса, тепекурларидек ишх-шодон кулмаса... Бунинг нақадар оғирлигини тушунира олмайман ҳам. Наҳора, мен дунёда изтиробу алам, ҳасрату армонлар борлигини, унинг ранги тундек қаро бўлишини соғларимга оқ тушганида билдим. Боламнинг аҳолини кўриб тушундим. Уни даволашнинг эса иложи йўқ экан... - барваста ўқтам йигит даструёмлини олиб, кўз ёшларини артди. Мен ҳам ўзимни тўхтата олмадим. Болакай эса бизга ҳайрон бўлиб қараб турарди. У шу дамда шод эди, чунки отаси, меҳрибон отаси ёнида эди...

Мен бу маскандан қайтарканман, кўнглимдаги фикр тилимга кўчади: "Илоё, фарзандларимиз соғлом туғилсинлар". Лекин бу ҳаётда жисмонан заиф, ақли норасо болалар ҳам орамизда бор экан, қўлимиздан келган мурувватимизни улардан дариг тутмаслигимиз керак.

Ниятим шуки, соғлом авлодни тарбиялаш ҳақида сўз кетаркан, аввало, мажруҳ болалар туғилишининг олдини олайлик. Оналарнинг соғлиги қандай? Улар соғлом болани дунёга келтира оладиларми, йўқми? Шулар ҳақида ўйлаш вақти келганини эътироф этайлик. Шу йўлда амалий чора-тадбирлар қўллаш ҳар биримизнинг муқаддас бурчимиз эканини унутмайлик.

Басира САЙИД АЛИ

НИЯТ ХАЙР, ОҚИБАТ ХАЙР

2000 - йилни **ТАРБИЯ СОАТИ**

"Соғлом авлод йили"
дедик. Демак, ушбу йилни яхши ният билан бошладик. Зотан ҳар ишни бошлашда ният муҳим омилдир, зеро яхши ният-ярим мол деган ибора халқимизда азалдан мавжуд. Шу ўринда ниятнинг ўзи нима эканлигини аниқлаб олайлик. Ният - амалга оширишимиз лозим бўлган фаолиятимизнинг мақсад, муҳриридир. Ният аниқ бўлса мақсад ҳам аниқ бўлади, ният яхши бўлса оқибати ҳам хайрли бўлади. Ҳадисда ҳам: "Ин-намол-бин ният", яъни ҳар амал нияти билан, дейилади. Ниятсиз ўқилган намоз, беният тутилган рўза Яратганнинг даргоҳида макбул бўлмас экан. Шундай бўлган ҳар ишни бошлашда, ҳар кунни бошлашда нияти хайр қилайлик. Суюқсиз тил, баъзан оғзимиздан нолойиқ сўзлар, бўлмағур ҳукмлар ҳам чиқиб кетади. Шунда атрофимиздагилардан "Ниятнинг совуқ қилма, фаришта омин дейди", - қабилидаги дашномни эшитамиз.

Биз катталар ёшларга тарбия бераётганимизда кўпинча уларни турли ҳодисалардан огоҳ этмоқчи бўлиб, салбий ният оғзимиздан чиқиб кетганини билма қоламиз. Масалан, фарзандимиз югуриб кетаётганида, "Шошма, ҳозир йиқиласан", - деган совуқ гап оғзимиздан чиқиб кетади. У йиқилади. "Ана айтадимми", - дея яна фарзандимизни койимиз. Қўлида пичоқ ёки теша билан бир иш қилаётган бўлса, албатта "Пичоқ ёки тешани қўй, қўлингни кесиб олсан", - деймиз яна. Ҳамда совуқ гапимиз амалга ошган фарзандимизга тан-бех берамиз. Аслида биз катталар ҳар бир гапни, тан-бехни ўйлаб, эҳтиёткорлик билан қилмоғимиз лозим. Зеро, яхши ният - яхши оқибатга, ёмон ният - ёмон оқибатга эриштиради. Демак, ният ҳолис бўлмоғи керак. Дейлик, маҳалла курилишига муносиб ҳиссамизни қўшиб, саховат кўрсатдик. Бу ишдан ният маҳалладошларимизга ўзимизни мурувватли қилиб кўрсатиш бўлса бир оқибатга, ўша қўрилишни тезроқ битириб, одамларга тезроқ фойда келтиришни ният қилсак бошқа оқибатга эга бўламиз. Агар ниятимиз ҳолис бўлмаса, охир-оқибати самарали бўлмайди. Ривоят қилишларича, Аллоҳ дўзахга энг аввал дин учун шаҳид бўлганларни, Қуръонни ёд олган қориларни ва дин йўлида бойлигини сарф этган мулкдорларни ташлар экан. Шунда шаҳид: "Аллоҳ учун шаҳид бўлдим, қори - Аллоҳ учун қаломини ёдладим, бой - Аллоҳ учун бойлигимни сарф этдим", - дер экан. Аллоҳ уларга қарата: "Ёлгончилар, барчангизнинг ниятигиз менга маълум-ку. Бирингиз одамлар мард дейиши учун шаҳид бўлгансиз, бирингиз одамлар овозингизга махлиё бўлганликларини учун Қуръонни ёдлагансиз, бирингиз одамлар сажий боқ дейиши учун саховат кўрсатгансиз. Ниятигиз ҳолис эмас эди. Энди борадиган жойиңгиз - дўзах", - дер экан. Қиссадан ҳисса шуки, ҳеч биримиз ниятимизни яшира олмаймиз ва унинг оқибатиға масъуламиз.

Ниятларимиз бизларни янги зафарларга бошлаб, қалбларимизни янада мунаввар айлайди. Шу сабабдан бўлса керак, улуг кунларда қарияларни зиёрат қилиб кексаликка бенуқсон етмоқчи ният қиламиз, беморларни зиёрат қилиб, доимо соғ бўлишни ният қиламиз, қавму-қариндошларни зиёрат қилиб ўзаро оқибатимиз абадий бўлишини ният қиламиз. Ўзимиздан улугроқни кўрсак, улуглиқда бўлмоқликка, ўзимиздан кичикни кўрсак, ўзимиз каби бўлмоқликни ният қиламиз. Ўртимиз овод бўлишни, осмонимиз мусофиро бўлишни ният қиламиз. Яхши, хайрли ниятларимиз чексиз, беҳисобдир. Аммо тунсиз кун бўлмаганидек, нияти қора, нияти нопок одамлар ҳам биз билан бирга яшайди. Бирининг юраги ҳасаддан, бирининг юраги бахиллик ва адоватдан қийналади. Мана шу ўринда қора ният бу ҳасад ва адоватнинг махсули эканлигини таъкидлаб ўтмоқчимиз. Кимнингдир ютуғи барбод бўлишини, омади сўнишини исташ - айнан ҳасад қилмоққидир. Шу қора ниятини амалга ошириш учун чоқ қазигиға уриниши - айнан адоватдир. Бу йўлда қанчалик ҳийла-макр, қанчалик тадбир ишлатилмасин, оқибатда қора нияти юзини қора қилади, эл ичида шарманда қилади. Бир эслаб қўрайлик: "Тоҳир ва Зухра"да Қора Ботирнинг Тоҳирга қарши курашмиши унинг Зухрага бўлган муҳаббати эмас, балки Тоҳирни йўқ қилиш, унга нисбатан адоватдир. Унинг Зухрага нисбатан муҳаббатига ҳам ишонмаймиз. Зеро, қора ният қилмасалар муҳаббат дараидан йироқдирлар. Севишганларнинг эса юраклариде махбубларига нисбатан орзиқиш ва эҳтиром, ниятлари фақат яхшилик бўлади.

Демак, муҳаббат майдан сипқорш учун ҳам энг аввал хайрли ва ҳолис ният бўлмоқлиги керак экан. Ва бунда ҳасадгўйларнинг қора ниятларидан доимо огоҳ бўлиб турмоқ жоиз экан.

Инсон сир ва жумбоқга тўлган бу оламда янада сирли бўлиб кўринади. Унинг нимага қодир-у, нимадан ожизлиги ҳар қачон ҳам ошқор бўлавермайди. Унинг туйнуқсиз қаср каби қалбида не борлигини Аллоҳдан бошқа ҳеч бир зот биллолмас. Мана шу туйнуқсиз қаср ичидан ташқарига нур таратувчи ягона манба-унинг хайрли ниятидир. Илоҳим ҳар биримизнинг дилимиз тўридаги ниятимиз нур каби порлаб, атрофимизни ёруғ қилсин. Ва доим илгарилар боришимизда йўлимизда бир маёқ бўлсин.

Ҳамдам ТҮЙЧИЕВ

Атрофимизни ўраб турган бу олам қанчалар гўзал, яшаш қанчалар сурурли. Айниқса яхши инсонлар орасида яшаш киши кўнглига доимо хузур бахшида этади...

Аксинча бўлса-чи... Ўзингизда ёки яқин одамларингизда ёмон хислатлар бўлса. Улар қалбингизга тез-тез озор бериб турса... Унда бу дунё кўзингизга тор ва қоронғу, ёмонликлардан иборат бўлиб кўринади. Сиз учун яшаш анча қийин ва машаққатли бўлиб туюлади.

Айтайлик, кимдир сизга (билиб ёки билмай) ёмонлик қилди, дилингнигизга озор берди. Сиз унга қандай жавоб берасиз? Ёмонликка ёмонлик қилмадан-да, дейишга шошилдингиз-а? Аввал бир сония ўйлаб кўринг. Ёмонликка ёмонлик билан жавоб қайтариб, ундан қутулишининг илоҳи бўлганида ер юзи аллақачон жаҳолатдан қутулган, дунёда бирон-та ҳам ёмон одам қолмаган бўлмас-ми? Ундан кейин ёмонликка ёмонлик билан жавоб берсангиз, сизнинг яхшилигингиз қайда

та "омин" деган эканми, қайсингиларни оиласи бузилди, эри билан ажрашиб келди. Ўша кунёқ қайнонам мени 3 та болам билан қўчага ҳайдаб солди: "Онанг мени қизимни оиласини бузди, энди мен ҳам ўч олмасдан қўймайман. Энди сен ҳам ўғлим билан яшамайсан, бор, онангни олдиға бориб ўтир..."

Мен кўзларим тўла ёш билан болаларимни етаклаб онамникига кириб бордим. Бўлган воқеани онамга йиғлаб сўзлаб бердим. Онам ўзини заррача айбдор санамади, андиша қилмади. Аксинча қайнонамни ер муштраб қаргади: "Ўч олишни энди мендан кўради. Сен уч бола билан бу ерда эзиллиб ўтирасану, улар билганини қилиб юрадими, икки болангни эрингникига қайтариб юбораман, керак бўлса отаси боқиб олсин".

Онам ўша кунёқ болаларимни (бири олти, бири тўрт ёш) мендан ажратиб, зор йиғлаб қайнонамни-

Эримдан ўч олиш нияти пайдо бўлган ўша кунимга лаънатлар ўқийман...

Бахтиқаро

Д. Фаргона

- Биз овсиним билан бир ҳовлида яшар эдик. Овсинимнинг 2 та ёш боласи бор эди. Менинг эса Худодан тилаб олган яккаю ёлғиз олти яшар қизим бор эди. Қизим етти ёшга тўлиб мактабга чиқди ҳамки "бўйимда" бўлавермади.

Бир кун юрагим сиқилди. Онамникига бордим. Онамга шунча даволансам ҳам ҳомили бўлаётганини айтиб йиғладим. Онам қутилмаганда: "Балки овсининг бир бало қилиб қўйгандир", - деб қолди.

Овсиним билан жуда ит-мушук бўлмасак ҳам, баъзи-баъзида у бу юмуш устида уришиб қолиб, аразлашиб анча пайтагча гаплашмай юрган пайтларимиз бўларди. Онамни уйдан ниятим бузилиб чиқдим.

Кўзимни овсининг болаларига қададим. Ўзимни домлага ўқитдим, эмчиға эмлатдим, овсинимни болала-

"ЎЧ ОЛИШ" КЕРАКМИ?

ЁКИ ЁМОН ОДАТЛАРИНГИЗДАН ВОЗ КЕЧА ОЛАСИЗМИ?

қолади. Сиз ҳам беихтиёр ёмон одамнинг "ҳамроҳи"га айланиб қолмайсизми?

Биз қўйида ҳикоя қилмоқчи бўлган замондошларимиз айнан ўша "ёмонлик", "ўч олиш"нинг қанчаликга тушиб қолиб, унинг қурбонига айлانган қиссаларидир. Келинг, яхшиши ҳикояни уларнинг ўзларидан эшитайлик-да, қиссадан ҳисса чиқаришни мақоламизнинг сўнггида ниҳоятга етказайлик...

- Менинг 3 та гулдек фарзандим бор. Илгарилар уларнинг ҳовидар турадиган кўзларига қараганда ич-ичимдан оналик меҳрим ортар, тўйиб-тўйиб болаларимни бағримга босардим...

Ҳозир эса уларни кўзларига тикилишдан, дийдорини кўришдан маҳрумман.

Ҳаммаси қайсингиларнинг тўйидан кейин бошланди. Негадир борган жойида тинчимади. Ҳали эри, ҳали қайнонамни ёмонлаб, аразлаб келаверди, келаверди. Оқибатда ҳеч қанча ўтмай икки қуда ўртасида соувчилик тушиб, гашиқиб қолишди. Бир кун ўша қайсингиларнинг қайнонаси кўчада менинг онамни қўриб гап тергабди: "Қудангизни характерини тушуна олмадим, қизини бо-сиш ўрнига бузди-я, тилидан-ку заҳар томар экан. У оилада қизингиз қандай чидаб юрибди..." Онаминг ҳам эски алами кўзиб қолибдими, оловга керосин сепилгандек: "Ўзи шунчака қандайд қачади, бошда менинг қизимни бошига ҳам не қуларини солмади. Эй, яхши бўлса ўзининг опаси билан "юз кўришмай" кетар-миди", - дебди.

Ҳақиқатга нечоғлик яқин бўлсин ёки бўлмасин онам томонидан нўрин айтилган бу икки оғиз аччиқ гийбат гап менинг 3 та болам билан қўчага ҳайдалишимга, яъни онаминг ўз қизининг оиласини бузишига сабаб бўлди...

Қайсингиларнинг қайнонаси: "Балиқ бошидан сасиган экан, онангни ким эканини эшитиб келдим, агар мени ўғлимга хотин бўлсанг, бундан кейин онангникига бормайсан", деб қайсингиларни кўзини очирмабди. Орадан бир ҳафта ўтмай қайсингилар келиб дод солди. Онамни гапини айтиб, мени онамга таллади.

Қайнонамнинг ҳақиқатиди: "Агар шу қизимнинг оиласи бузилса, сени ҳам шу ўйда яшатмаганим бўлсин", дея онт қилди.

Ўша кундан бошлаб уйдагилар мени сиқувга олишди. Ўтирсам ҳам, турсам ҳам онамни гапини юзimgа солаверибди, турткилаверибди. Аксига олиб қайсингилар ҳам тинчимади. Қайнонам гапирганда фарш-

кига бериб юборди.

Мана шу воқеага ҳам олти ой бўлди. Ичимга чироқ ёкса ёришмайдди. Болаларимни соғиниб тутдай тўкилиб бораёяман. Онам эса бузилаётган оилам, етим бўлаётган болаларим ҳаққи-ҳурмати қудалари олдиға муроасага бориш ўрнига ҳали ҳам қайнонамдан яхшилаб "ўч олиш" ниятидан қайтгани йўқ. Охириг пайтларда: "Қўлингиздаги қичқинанг ёши-ға етсин, болалар уйига топириб келиб, сени эрга бериб юбораман, эринг билан қайнонам бир қўйиб ўлсин", - дейдиган бўлиб қолди.

Наҳотки ўз онам мени қалбимни тушунамса. Ахир она учун фарзандларини тирик етим қилиш ҳисобига келаятган "ўзга бахт"нинг сариф қалқили қиймати йўқлигини ўзи ҳам аёл киши бўла туриб англаб етмаса. Ёки инсон боласига ўзгандан "ўч олиш" лаззати шунчалик (хатто фарзандларини бахтсиз қилиш ҳисоби-га бўлса-да) тотли тотармикан? Ёки бу туйғудан воз кечиш шунчалик қийинмикан, инсон унинг қурбони бўлса...

Г. Сурхондарё

- Бизнинг ҳам бахтимизга қўпчиликнинг ҳаваси келар эди. Турмуш ўртоғим билан яхши яшар эдик. Шириндан-шакар 2 та ўғилчамиз бор эди. Эрим яхшигина топиб-тутар, ўзимизга тўқ турар эдик. Ҳеч қутилмаганда эримнинг менга хиёнат қилишини, "юрини"ни эшитиб қолдим. Ўша пайтдаги ҳолатимни ифода қилайлик. Қалбимдаги эримга нисбатан нафрат туйғуси исенга айлана борди. Мен ундан қасос олишни дилимга тугдим ва ўзим ҳам хиёнат қўчасига кирдим. Бу билан мен эримни тавбасига таянтираман, ундан ўч олам, унинг олдида орномус, шаънимни юқори кўтариб олам, деб ўйлагандим.

Минг афсуски, ҳаммасини акси бўлди. Эрим мени "юрини"ни эшитган заҳоти талоқ қўйиб, ундан бош олиб чиқиб кетди. Мен маҳалла-қўй, ота-онам, болаларим, виждоним олдида бош кўтара олмай қолдим.

Эркаксиз уй дегани - усти очик, устунсиз уй билан баробар экан. Усти ёпилмаган уйга ҳар ким - ит ҳам, қуш ҳам мўралаши, хатто ошби тушиши ҳам мумкин, оёқ ости бўлишининг ҳам ҳеч гап эмас экан. Эрингиз кетса обрў эътиборингиз, орномусингиз, ризку-рўзингиз, ҳаловатингиз ҳамма-ҳаммаси у билан бирга кетар экан.

Бошим тошга текканда ҳаммасини тушунидим, лекин энди кеч...

рени устига кириб боравердим. Боласини бешигидан ҳатладим, қўлимга олиб устидан ҳатладим. Хатто эрига "совуқ" ҳам қилдирдим. Хуллас, ниятимага етмагунимча қўймадим. Овсинимнинг бешикдаги боласи бир кечада ўлиб қолди. Қорнидагиси эса тушди. Эри билан ит-мушук бўлиб қолди. Боши-ға тушган қўруқликларга менинг қўлим борлигини овсиним билмади. Аммо Ҳаттодан Эрим қўриб, биллиб турган экан. Мени ҳам...

Мен овсинимга ёмонлик пайида жонхалда бўлиб юрган кезларим ўзимни ёлғиз қизим сариқ касал бўлиб қолган экан. Худода қилимни ёқмаганини мени гафлат босиб билмапман. Касали ўтиб кетган экан, болам бир кечада жон берди. Охларим осмонга етди. Аммо осмон олис, ер қаттиқ...

Йиллар ўтди. Овсиним бир нечта болали бўлди. Аммо бундай бахтни Оллоҳ таоло менга қайтиб раво кўрмади. Овсинимни бегуноҳ нора-сидаларининг уволи мени қўлимга қайтиб бола ушлатмади.

Баъзан хайқиргим келади: "Эй одамлар, ҳеч қачон бировга қасд қилманг. Ҳақ Эгамнинг қаридан қўрқинг".

3. Қашқадарё

Мана замондошларимизнинг бировдан ўч олиш ниятида, қимгадир ёмонлик соғиниб... оқибатда бошига келтирган қулфатлари... сўнгги иккор, афсуснадоматлари билан ҳам танишдингиз. Улар сизнинг ҳам қалб-бизни жунбўша келтирган бўлса ажаб эмас. Ва энг муҳими, сизу биз мақолага сарлавҳа қилиб қўйилган "Ўч олиш керакми", деган саволга бирмунча жавоб ҳам топгандай бўлди. Хулоса, сўнгги сўз ўрнида шунини айтмоқчимизки "ўч олиш" туйғуси инсонни қабохатга, разолатга етаклайди. Ва энг ёмони инсон ўша разолат "ботқоқ"дан чиқа олмай бадном бўлиши мумкинлиги ҳақиқатга яқин кўринади. Зеро, яхшилик ҳам, ёмонлик ҳам албатта қайтади. Кечиримлилик эса ҳар қимга ҳам насиб қилавермайдиган буюқ фазилатлардан биридир. "Кечириб ҳам жасоратдир", деган экан улугларимиздан бири. "Оллоҳ покдир, у покликни хуш кўради, Оллоҳ кечиримлидир, у кечиримлиларни хуш кўради", дейилади Ҳадиси шарифларимиздан бирида.

Илоҳи ҳар биримизга мана шундай кечиримли бўлишга насиб айласин!

Нафиса АННАЕВА

“Юрак дардига чора борми?”—1-сон

БИР-
БИРИМИЗНИ

МУҲАББАТ

Ассалому алайкум, оқ қалбли, раҳмдил, ўз шахсий бахти бир чеккада қолиб, ношуд,

нотавон, лапашанглиги туфайли оила-си барбод бўлган бир йигитга ачинаиб, бахтли қилмоқчи бўлган олижаноб, соддадил синглим Нигора!

Авалло ўзим ҳақида гапирай. Мен 17 ёшда мактабни битириб институтга кирдим, бир қизни севиб қолдим, ақлу хушимни йўқотдим. Уйланай десам оилавий шароит мутлақо тайёр эмас, ҳали акам, опам, синглим қатор турибди. Севган қизим ҳам оққунли, меҳрибон эди, лекин у ақлини йўқотмади. У, бу ўткинчи нарса, муҳаббат бошқа, ҳаёт бошқа дер эди. 1,5-2 йил у мени ширин сўзлар билан юпатди. Ўткинчи нарса, йўлдан адашма, деди. У меҳрибончилик кўрсатиб юпатган сайин уни кўпроқ севиб, муҳаббатимни ортиб борарди. Охир оқибатда унинг сабр-тоқати тугаб ёмон гапиршига ўтди. Ёнига борсам: “Тур йўқол, кет, сен ҳам, мен ҳам бошқа-бошқа одамимиз. Бахтингни бошқа жойдан топ”, - дерди.

Алам устиди мен ҳам институтни ташладим. Юрагим тор бўлиб қолди. 6 ой касал бўлиб ётдим, бу шёғрни ўшанда ёзганман.

Биринчи муҳаббат хазон бўлди деб, Гам-алам ҳижронда ёниш керакмас. Инсонини инсондай сева олувчи, Покиза, самимий қалбинг бўлса бас.

Соғлигим яхшилانган ҳеч бўлмаса фотографик хунарини эгаллайман деб Чортоқ шахрига ўқишга бордим, ўнгу-сўлмада қизлар, ҳаёт экан, муҳаббат қилиб келди, яна бир аjoyиб, беғубор, оққунли Ойша исмли қизни жону дилимдан севиб қолдим, у ҳам. Ўқийман битар-битмас мени Армияга чақирди. Ойшахон энди нима бўлади десам: “Абадул-абад хайр! Етишсини иложи йўқ, мени сиз томонга - узоққа эрга беришмайди, мен ота-онам кимни хоҳласа ўшанга тегаман”, - деди. Мен яна иккинчи мартаба кўзимда ёш билан покиза, беғубор муҳаббатимдан ажралиб тақдирга тан бердим. “Замон

сенга бокмаса, сен замонга бок”, - дегани шу экан. Армиядан келдим, ишладим, ёшим бирпасда 28 га бориб қолди. 24

ЎТКИНЧИ НАРСА

ёшли бир қизга уйлансам, у аллақачон аҳмоқлиги туфайли қизлик ифтиатидан ажралган экан. Лекин шунда ҳам мендан кечирим сўраш ўрнига, “Сен ўзинг бошида докторга мени текширтириб олмадинг, айб сенда”, - деб айёрлик, мутлақамлик қилиб мени енгмоқчи бўлди. “Менга тўғриси уни айт”, - деб бошида ялдим, лекин у сизирини, бузиб қўйган йигит ким эканини айтмади. “Минг-лаънат”, - дедим ажрашдим. Анчагача ҳаётдан қўнғилим совиб юрдим, ниҳоят бир қариндошимни қизи 6 йил яшаб фарзанд кўрмаган экан, ажрашибди. Ажрашганига уч ой бўлиши биланқол оналаримиз розилиги асосида оила қурдик. Худога шукр, ҳозир 2 та ўғлимиз бор.

Иккинчи севган қизимни исми ҳам Ойша бўлгани учунми, ҳозирги хотиним Ойшахонни жудаям севаман, ҳурмат қиламан.

1994 йил ноябрда турмуш қурганмиз, мана 2000 йилгача 6 йил яшадик. Ҳозир ҳам янги келин-куёвлардек аҳил яшаймиз. Худо хоҳласа чол-кампир бўлсак ҳам шу ақлчилик билан яшаб юрайлик, деб ният қиламиз.

Нигора синглим, муҳаббат барибир ўткинчи нарса, оилавий бахт эса бутунлай бошқа, энг муҳим масала. Мен сизни бошингизни айлантириб, 2 та қизча бор йигитга нафрат билан қарайман. Хотини унга хиёнат қилган бўлса, бунга 80 фоиз эркакнинг ўзи айбдор. Қаерда эркак киши эпчил, хушёр, қатъиятчилик билан, масъулият ҳис этган ҳолда ўз оиласини эҳтиётлай олмас экан ўша жойда оилавий муҳит бузилади, табиятан енгил аёл эр назорати бўлишига туфайли хиёнат йўлига кириб кетади. Баъзи бир ўз хотинини эплай олмаган нолшуд эркаклар эса сиз каби оққунли, беғубор, қалби муҳаббатга лиммо-лим сода қизларни бошини айлантириб, ўз хотинини ёмонлаб, ҳасрат қилиб қалбингизга кириб боради.

Соддадил синглинам, ўз хотинини, 2 фарзанди бор тўқис оиласини хушёрлик ва ақл-идрок билан бошқара олмаган эркак сизга ҳеч қачон муносиб, сеvimли, ишончли эр бўлолмайди. Қўзингизни очинг! Эҳтиросга берилманг. Ота-онангизни гапига кирмасдан яна ўша йигит ортидан эргашиб кетиб оила қурсангиз жуда борса 1 йил яшасиз, бир йилдан кейин эса ўз тенгқурларингизни эри билан эрингизни солиштириб қўриб аллақачон камчилик топиб уни ёмон қўриб қоласиз. Унда кеч бўлган бўлади.

ЭСЛАТМА: 20 ёшимда ўзимдан 7 ёш қатта, 2 боласи билан ажрашган акамнинг дўстини севиб қолдим. Лекин ота-онам бунга қарши. Биз эса бир-биримизга қаттиқ боғланиб қолганмиз...

Ота-онангиз ҳам сиздан воз кечган бўлади. Ула-ўлғунча бадбахт, бечора бўлиб қоласиз. Нигора, мени ҳам синглим бор, уларга доим эринг билан яхши яшагин, деб жон қуйдириб тураман, шу қатори сизга ҳам маслаҳат, ҳам буйроқ... Ўз ихтиёрингизни ота-онангизга топширинг. Отангиз сизни бахтингиз учун жон қиймоқда, сиз уни баеритош деб ўйлаясиз. Отаҳонингиз келажакни, узоқни кўра билувчи инсон. У сизни бошингизни айлантириб йигитни ёмон кўргани учун ҳам ҳайдапти. Агар у йигит, сизни бир умр эҳтиётлаб муносиб умр йўлдоши бўлишга ишонганда эди, отангиз сизларга оқ фотиҳа берад эди. Илоҳим сизнинг отангиздек доно оталар бахтимизга соғ бўлишини, сафлари кенгайиб оқ қалбли покиза ёш йигит ва қизларимизни адашишлардан оғохлантириб туришини.

Нигорахон, оила қуриш энг масъулиятли воқеа, ҳеч қачон эҳтиросга берилманг. Муҳаббат ўткинчи. Олға юринг, сизни йўлда отангиз каби доно, зийрак, мард, ҳали уйланмаган, шўх, беғубор йигит кутмоқда. Сизни тенгингиз хотинини уddaлай олмаган ношуд эмас. Отангиз сизни яхши йигитга эрга беради. Сизга бахт тилаб,

АБДУЛЛА акангиз
Наманган вилояти
Тўрақўрғон тумани

СЕВАМИЗ, БИРОҚ...

Нигора, сизнинг газетадаги мақолангизни ўқиб жудаям таъсирланиб кетдим. Агар инсон бошқа бир инсонни севиб, уни бахтли қила олса, унинг ўзи ҳам бахтли бўлади. Сизга бирдан бир тилагим - ўзингиз севган кишини бахтли қилиш бахти сизга насиб этсин, илоҳим. Сизга маслаҳат беришга ожизман, сабаби айнан шу кунларда менинг ҳам бошимга шундай кунлар тушган...

Менинг ёшим 20 да. Ўқиниб битирганман, ҳозир ишлайман. Мен ўқимда ҳам, ундан кейин ҳам севги деган туйғуга дуч келганим йўқ эди...

Уч ярим ой олдин Ш. билан танишдим. У 22 ёшда. Ш. билан ҳар куну телефонда гаплашардик. У мени еру-қўқа ишонмасди. Мен ҳам унга қаттиқ боғланиб қолдим. Қуларнинг бирида Ш. менга телефон қилиб “Сени қўришим керак”, - деди. Учрашдик, лекин ўша куну Ш. менга ҳеч нарсани айтмади. Эртасига уйга телефон қилиб “Биласанми, акам билан мени мажбурлаб уйлантиришди. Мен уни севмасдим. У билан гаплашиб ҳамма гапни айтдим. Бирок, у ҳам мени тушунмади. Ҳар куну уйда уриш-жанжал бўлди. 6 ойдан кейин у уйга кетиб қолди. Ҳозир битта ўғилчали бўлганман”, - деди. Мен бу гапни эшитиб, унга ҳеч нарса дея олмасдим, фақат йиғлардим. У эса мени тинчлантиришга ҳаракат қиларди... “Мени ахтариб топганим сен, ишон. Илтимос, мени кечир, биламан, сенга жуда қийин. Лекин мен учун йиғлашингни истайман”, - деди. Шундан кейин у ҳар тўрт-беш кунда менга телефон қиладиган бўлди. Анча вақтгача ундан ўзини олиб қочиб юрдим, бирок, бир-биримизга боғланиб қолганимиз учун кўп ўтмай яна гаплашиб кетдик.

Ш. ота-онасига менсиз яшолмаслигини, бахтини энди топганини ва менга уйланишини айтибди. Онаси бўлса: “Хотининг билан ажрашмагунча, ҳеч кимнинг эшигига бормайман”, - дебди. Судга борса, у ердигилар боласи 1,5 ёшга кирмагунча ажрашиш мумкин эмаслигини айтишибди. Менинг ота-онанинг эса ҳеч гапдан хабари йўқ. Уларга ҳеч қачон юрагимдаги гапларни айтмайман. Шу ёз эса улар мени уза-тишмоқчи...

**Самарқанд вилояти,
Оқдарё тумани**

ХИЛОЛА

МЕН ҲАМ КИТОБСИЗ ЯШАЙ ОЛМАЙМАН

“Китобсиз яшаб бўлмас...”—41-сон

Китобсиз яшаб бўлмас... Ҳа, мен ҳам худди шундай деб ўйлайман. Масалан, мен китобсиз ҳаётимни тасаввур қила олмайман. Мен ҳозир 38 ёшдаман, турмуш ўртоғим, 2 нафар фарзандим, кеска қайнонам ва касалманд қайноғам билан яшаймиз.

Ўзим Қарши шаҳар “Сувокова” корхонасида техника хавфсизлиги ва меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича муҳандис бўлиб ишлайман. Ишдан чарчаб келганимда ёки турмуш таъвишларидан зерикганимда китоб менинг энг яқин дўстим, маслаҳатчим бўлади. Менда бўлган китобга муҳаббат болаликдан бошланган. Раҳматли онам (гўрлари нурга тўлсин) бизни атрофларига йиғиб эртақлар, дostonлар ўқиб берадилар. Алпоминиш Барчинолларни, Гўрўглию Авазбекларни, Нуралихонни ўз кўзим билан кўриб, улар билан бир замонда яшагандайман.

Шуниг учун бўлса керак, Ватанимга бўлган муҳаббат, оиламга бўлган садоқат, одамларга бўлган иззат-ҳурмат. Ҳозир шаҳар кутубхонасига қат-

наб янги чиққан китобларни ўқиб бораман, айниқса мен Ватанимиз тарихи, унинг буюк инсонлари ҳақидаги китобларни қайта-қайта ўқийман ва ўзимга янги-янги озуқа оламан.

ЭСЛАТМА: Яқинда “Синфдош” кўрсатувига ёш ўсмирларнинг китоб ҳақидаги фикрлари берилди. “Ўқийдиган китоб йўқ” дея... Ҳазилим деб ўйласам, ҳазилга ўхшамайди...
Озод ШАРАФИДДИНОВ

Менимча, ҳозирги ёшларга кўпроқ ота-оналари оилада китоб мутлолаа қилишни ўргатишлари зарур. Қизларимиз, ўғилларимиз қанча кўп китоб ўқиса, шунча кўп ҳаётни ўрганишади. Оилада, қўчада ўзини тутта билмиш, Ватани сева билмиш, оддийгина қийинчилик олдида ҳам додираб қолмаслигини ўрганишади. Мен ўзим йиғиб юрган ва кутубхонадан олган китобларни турмуш ўртоғимга, ишонадаги қизларга, қариндошларимизни вояга етиб келаятган қизларига ўқига бераман. Токи улар ҳам маънавий бойлиқларимиздан бе-

насиб қолишмасин дейман. Республикада чоп этилаётган газета ва журналлар билан танишиб боришга ҳаракат қиламан. Қанча кўп ўқисам, шунчалик кўп нарсани билмаган эканлигимни ҳис қиламан.

Азиз укаларим, сингилжонларим, ҳаёт номли неъмат инсонга бир марта берилади. Сизлар қанча кўп китоб мутлолаа қилсангиз, юртимизнинг бой маданий меросларини ўргансангиз ўзбек халқининг ҳақиқий фарзандларига айланасиз. Сиз олим ёки буюк ёзувчи бўлмасангиз мумкин. Лекин ўз ор-номусини пок сақлайдиган, ўзгалар ҳақидан ҳазар қиладиган, ўз фарзандларига нима-нидир ўргата оладиган одам бўлиб етишасиз. Ишонаман, сизларнинг орангиздан ўзбек халқининг буюк инсонлари ҳам етишиб чиқади. Бунинг учун сиз фақат ўқингиз ва яна ўқингиз керак. Шундангина сиз ҳам китобсиз яшаб бўлмаслигини ҳис қиласиз. Бу йўлда сизларга чидам, сабот ва бардош тилайман, деб опангиз,

Қарши шахри

ШАҲОДАТ

БИЗ – ЭРКАКЛАР АЙБДОРМИЗ

“Қандай қилсам, ундан қутуламан”—33-сон

Бу аёл тақинчок, қимматбаҳо кийим-кечаклар олдирибди ўйнашига. Наҳотки, эри қизикчоса, қардан келаятганлигига ўйнасаларни, ёки эри ҳам мол дунё бўлса бўлди дейдиганларданми. Авваламбор айб эрида деб ўйлайман. Агар қойиллатиб хотинига меҳр берганда эди, хотини ўйнаш ортирмига бўлар эди. Хотини бевақт келгандир уйга, эрига ортиқча илтифот қилмагандир, ўйнаши олиб берган нарсаларни қийиб юргандир, шулардан билса бўлади-ку. Ёки бўлмаса болаларичи - билмадимикан?

ЭСЛАТМА: Эрим унча топармон эмаслигидан сиқилиб юрганимда, бир киши билан танишиб қолдим. У фирмада ишларди. У менга истаган тилла тақинчокларимни ҳадя этар, пуллар берадир. Лекин қудда-андалик бўлганимда ҳам ўша эркак учрашиб юришни талаб этапти...
Х.

Инсон ўзида йўқ нарсага интилади. Тўғри, Х. балким дунёнинг неъматларидан бебаҳра қолишни истамагандир. Минг қилганида ҳам нотўғри йўл танлаган.

Мен аёлнинг нопок йўл танлашига, ёмон ишларга қўл уришига авваламбор биз - эркаклар сабабчимиз деб ўйлайман. Бизлар вақтида меҳр-оқибат кўрсатолсак, уларга яхши муносабатда бўлсак ва албатта ҳар бир эр хотинини қаттиқ ўйлаш билса, бундай қабиҳ ишлар қамармиди. Аёлларимиз, бизнинг ноёб ваҳарларимиздир. Уларсиз ҳеч нима қила олмаймиз. Тўғриси, улар ҳаётдаги йўлдош, маслаҳатгўй, меҳрибон она, вафодор рафиқа-вақтида. Қолаверса, бизни ҳам ўша мўътабар аёл туккан. Унинг розилигисиз бизга у дунё бегона. Зеро, Ҳадиси Шарифда ҳам айтилган: “Жаннат - мусулмаларникидир, зеро биз уларни она қилиб яратдик.” Шундай экан келинг, эркак ўртоқлар, аёлларимизни қадрига етайлик, уларни асрайлик, токи бу дунёда аёл йиғиси эшитилмасин, гўдақлар етим бўлмасин. Уйимиздаги фаришталаримиз доимо омон бўлсинлар, ишшооллох, Бахтимизга доимо соғ бўлинг, азиз ва муҳтарома аёллар.

Собир Рахимов тумани

Собиржон РИСКИЕВ

Хурматли амаким Жўрабой ОСМОНОВ!

Сизни 18-март — туғилган кунингиз билан табриклайман. Сизга Аллоҳдан узок умр, соғлам-саломатлик тилайман.

Жиянингиз Гулчехра

Ҳасан ва Ҳусан ТУРДИБОВЛАР, рафиқалари ШАҲЛОХОН ва ГАВҲАРОЙ!

Сизларни муқаддас тўғилган кунингиз билан табриклаймиз.

Сизларга узок умр, бахт тилаймиз.

Ихтиёр акангиз ва оила аъзоларингиз Паркент шахри

Азиз дадажонимиз Муҳиддин АХМЕДОВ!

Сизни 16-март — таваллуд

кунингиз билан қутлаймиз.

Рафиқангиз Вазира, фарзандларингиз Муроджон, Анваржон, Комила, Жамила, Ахмедовлар оиласи

Меҳрибон онажонимиз Муҳаррам НИҒМАТОВА

Биз сизни таваллуд кунингиз билан ишрафдан қутлаймиз. Сизга узок умр, сизга-саломатлик тилаймиз. Бағтимизда ҳамisha соғ бўлинг.

Қанчалар соғ бу дунёнинг сафоси, Юрт тинч экан янграй кўнгли навоси. Шодлигимиз ва бахтимиз барқарор, Токи бордир оналарнинг дуоси. Қуввларингиз, келинларингиз ва фарзандларингиз номидан Баҳодир Ниғматов

СЕВГИНГИЗНИ РАД ЭТУШГАНДА...

Деярли ҳар биримиз ҳам қачонлардир жавобсиз севги озорларидан ғароҳатлиб, дарду ҳасрат жабрини тортганмиз. Кўз ёшидан нам тортган ёстиқ, суюкли ёрнинг деразаси ёнида кечинишлар... Сўнгра вақт ўтиши ва эҳтирослар совиганидан кейин, сен ўша севги, беҳуда йўқотилган вақт ҳақида енгил бир киноя ва ҳазил билан эслайсан...

Ҳўш, жавобсиз, севги изтиробларидан қутилиш имкони борми ёки у сувчечак ва туман каби ўз-ўзидан ўтиб кетадими? Бу ҳусусда руҳшунос Манзура САҒАРОВА шундай маслаҳат беради:

1. Агар унинг висолига етишишнинг бироз бўлса-да имкони бўлса, қроғ олиб, ҳаракат режасини белгилаб чиқинг: унга етишиш учун маълум ва номаълум қандай имкониятга эгасиз. Ҳар кеча ҳаракатларингизга яқин ясанг ва эрталабги ишни режалаштириб олинг. Муваффақиятга олиб келган ўз ҳаракатларингиз натижасини таҳлил қилинг. Хотиржам, босиқ бўлишга ҳаракат қилинг ва энг аввало ўз ақлингиз ва ҳиссиётларингизга таянинг.

2. Севгига қаттиқ берилиб кетманг. Ўқишни ташлаб қўйманг, обрў топиш учун ҳаракат қилверинг. Ўзингизни овутирадиган машғулотлар уйлаб топинг. Ҳеч бўлмаса, уйингизни таъмирлаш билан шуғулланг.

3. Организмда қувват жараёнини сустлаштирадиган, ички туғёнларни камайтирадиган, жинсий эҳтиёжни унуттирадиган усуллардан фойдаланинг. Овқатланишдан гўшт, қаҳва, ширинлик ва ёғларни олиб ташланг. Спорт билан шуғулланинг ва очик ҳавода кўпроқ сайр қилинг.

4. Уни унуттиш, ҳиссиётларингизни жиловлашга ҳаракат қилманг. Яхши самарали ишларга қўл уринг: севгингиз ҳақида китоб ёзинг. Агар сизда ёзувчилик лаёқати бўлмаса, бошқа ишлар билан, чунончи қўшиқ ўрганинг, мусика асарлари ёзинг, расм чизинг, диван ва ором курсилар учун қажавали тўрлар тўқинг.

5. Ғазаб ва нафратингизни яшириб ўтирманг. Ёлғиз қолганда, у одам ҳақида қандай фикрда бўлсангиз, ҳаммасини кўзгуга қараб тўқиб солинг, ҳа, у сизга кўп ситамлар етказган, ундан камчиликлар топинг, у сизга муносиб эмаслигини эътироф этинг.

6. Қўринарли жойлардан уни эслатиб турадиган нарсалар-униинг совгаларини, фотосуратларини, хатларини олиб ташланг.

7. Кундалик тутинг, ўз эҳтиросларингиз, кечинмаларингиз ҳақида ёзиб бординг. Уни унуттишга ёрдам берадиган, сизни хотиржам қиладиган машғулотларингиз ҳақида ҳам ёзишни унутманг.

8. Заҳарли заҳар кеседи. Ҳатто вақтинчалик бўлса-да, ўзингизни юпантириш учун янги дўст топинг. Аммо бу дўстнинг шунчаки овуноқ эканлигини унутманг, ўзингизни унга топшириб қўйманг.

9. Жавобсиз севги дахшатли фожиа эмас, бу ҳақда уйлаб кўринг. Аҳволи сиздан баттарроқ бўлган бахтсизлар, ногиронлар, яқинларини йўқотган кишиларни кўз олдингизга келтиринг. Сизнинг олдингизда эса бутун бошли умр турибди. Исталган дақиқада бахт эшик очиб кириб келиши мумкин.

10. Кетаяксизми, кетаверинг. Севиклингиз ҳақида ҳар хил гап-сўзлар тарқатманг, ҳар қандай восита билан бўлса-да, у билан муносабатни тиклашга уринманг. Қатъиятди бўлинг!

Жамила ЭРҒАШЕВА

ҲАҚИҚАТГА АЙААНГАН ТУШ

- Мен бир олам орзу-умидлар билан турмушга чиқдим, - деб ҳикоя қилади қурдошим Манзура. - Келин бўлиб тушган оилам ўта тақводор эди. Мен эса ирим-сиримларга унча ишонмасдим. Уйимизда бирор-бир эскича расм-русмлар ўтказилмайдиган бўлса, унча хушламайгина қатнашардим. "Бошга тушганим кўз кўраркан", - деб бежиз айтишмаган экан. Йиллар ўтиб бирин-кетин тўрт фарзандли бўлдим. Қунарларнинг бирида турмуш ўртоғим ноҳуш туш кўрди шекилли, чўчиб ўрнидан турди. Тун яримида алаҳсираб турганидан кўрқиб кетдим. "Манзура, эрта тонгдан дарров қозон осиб беш-олтита чалпақ қилгин", - деди. Хайрон бўлганимни билдирмай рози бўлдим. Шу кунни худойи қилиб юбордик, аммо эрим барибир ниманидир яширгандек эди назаримда. Орадан кўп ўтмай сир ошкор бўлди...

Ўша пайтда кўшнимиз Зокир ака уйининг ёнидан сув сақлаш учун қудуқ қазиб қўйганди. Қудуқни қазиб, атрофини бетон билан берkitтиганди, тўсигини қўйиб улгурмаганди. Ўша кунни тўнғич ўғлим Сардор ўртоқлари билан уйнаб юриб беҳосдан янгигина қазиб қўйилган сув тўла қудуққа тушиб кетади. Аммо, афсуски, ўша маҳалда бирорта бола ўғлимни сувга тушиб кетганини пайкамай қолади. Ўзи билан овора бўлиб барчаси уй-уйига тарқалади. Шу кунни тонггача ўғлимни қидирмаган жойимиз қолмади. Тонгда эса кўшнимиз Зокир ака ўғлимнинг жасадини кўтариб келди... Ўғлимнинг дўпписи сув юзюда қалқиб турган, кўшнимиз шундай билиб болагинами жасадини чуқурдан тортиб олган экан... Ўша кунни турмуш ўртоғимни фигонидан йиғламаган одам қолмади. Маълум бўлишича, у ўн кунлар бурун худди шу воқеани туш кўрган, аммо бизга айтишни эп кўрмаган экан...

Ф. ТОХИРОВА

ЎЗИГА ХОН, КЎЛАНКАСИ МАЙДОН

БАЛИҚ

19 февралдан 21 мартгача

Ушбу юлдуз остида туғилганлар сув унсурига тегишли бўлиб, уларга Нептун сайёраси ҳомийлик қилади. Уларнинг табиатида қўли очиклик устун туради. Ким билад, балки афсонавий Хотами Той айнан шу юлдуз буржи остида туғилгандир.

БАЛИҚ-ЭРКАК

Ҳаётда ўз оқимини топа олмаган Балиқ-эркак билан турмуш қурган аёлнинг бардошига тўзим берсин. Негаки, табиатдан ўта ҳиссиётли ва орзуманд ушбу бурж вакиллари "қумсаройлар" қуришга устаси фаранг бўладилару, аммо ижара ҳақини тўлашга қурбйилару етмайди.

Ўз оқимига тушиб қолган Балиқ-эркак эса ҳар қандай аёл учун тенгсиз ҳазинадир. У мингта нимадигини билмайди. Шу боисдан бор ҳешу-дарвеш унинг саховатидан баҳраманд бўлишга интилади. У ўз сирларигина эмас, ўзгаларнинг сир-асорини юрагини тубида асрайди. "Одам боласи гапиришни бир йилда, тилини тийишни эса бир умр ўрганади" деган ибодатчи

ра Балиқ-эркак учун истиснодир. Балиқдек кўп сукут сақлайдиган бундай эрдан нолиш, унинг юрагига қўл солишга уриниш мақсадга мувофиқ эмас. Бундай ҳаракатлар авжга чиқаверса, у аёлни ташлаб кетиши билан "ўзига хон, кўланкаси майдон" лигини эслатиб қўяди. У "Аёл қулғи билан севади" деган мақолни яхши билади ва гап-сўзларини шунга кўра безайди. Жотинли ва фарзандли бўлишга кўлам эҳтиёж сезмаса-да, оилавий ҳаётни онгли тарзда қуради. Оилавий турмуши барқарор бўлса-да, аёли унинг бепарволигидан азият чекади.

БАЛИҚ-АЁЛ

Табиат ва жамият ҳаётига кўп салбий таъдир кўрсатган тараққиётдан заҳар кўрмаган биргина нарсаси-бу Балиқ-аёлнинг оламидир.

Балки, Тангри таолло Одам Атонинг чап қовурғасидан Момо Хавони айна Хут ойида яратган чиқар. Нима бўлганида ҳам Балиқ-аёлчалик эркак зотини таовиф қиладиган, уни улуғлайдиган ва унга ишонадиган бошқа аёлни топиш қийин. Ишдан чарчаб келган эрнинг пайпоқларигача ечиб, кийим-

кечагу пойабзалларни тозаллаб қўйишни Худого ибодатдек бажарувчи бундай аёлнинг қандай камчилиги бўлиши мумкин!

Афсуски, бундай "қанотсиз фаришта" ҳам камчиликлардан холи эмас экан: бу унинг кўз ёшларидир! Балиқ-аёл ишхонада, ошхонада, энг ёмочи оилавий ҳаётда ҳам тез-тез кўз ёш тизимини ишга солиб юбараверади. Бу кўз ёшлари баҳор ёмғирига ўхшайди. "Биринчи кунни ёғса-соз, иккинчи кун-бир наъби... Кейин ҳам ёғаверса келтиради ғам-қайғу (Расул Ҳамзатов)."

Ишқда фақат олишни эмас, бера олишни ҳам билиш кераклигини тушунамаслиги уни парижонликка солиб қўяди.

Балиқлар Бузоқ (21.04-21.05), Қисқичбақа (22.06-22.07), Тоғ эчкиси (22.12-20.01), Чаён (24.10-22.11), Паризод (24.08-23.09) лар билан бахтли турмуш қуришлари мумкин.

Эгизаклар (22.05-22.06) билан қурилган турмуш илмийлиқина ўтади.

Аммо Қўй (21.03-21.04), Арслон (23.07-23.08) билан асло турмуш қурмаган маъқул.

Оллоёр БЕҒЛИЕВ

ОИЛА - 6

Ёши 31 да. Қашқадарёлик. Уй-жойи бор, топиш-тутиши яхши эркак, ақлли, оилапарвар аёл билан турмуш қуришни истайди.

ОИЛА - 7

Ёши 28 да. Тошкентлик, ажрашган аёл. Ёши 28 дан 36 гача бўлган, тошкентлик (боласи бўлса ҳам майли) эркак билан турмуш қуриш истагида.

"ДИЛОРОМ"

ўқув маркази тақлиф этади: 2 ойлик:

1. Компьютер билимлари.
2. Замонавий бухгалтерия ҳисоби.
3. Зардўзлик - бухороча.
4. Тикиш-бичиш, моделлаштириш.
5. Аёллар устки кийимларини тикиш-бичиш, моделлаштириш.

3 ойлик:

1. Компьютерда бухгалтерия ҳисоби.
2. Инглиз тили (бошловчилар ва давом эттирувчилар учун).

Манзил: Абай кўчаси, 4 "А"-уй, 1-қават, 114-хона.

Тел: 144-03-25; 125-19-15. Мўлжал: "Алишер Навоий" метро бекати

"БЕГОЙИМ - СЕРВИС"

Азиз аёлларни ўқишга тақлиф қилади:

1. Массаж.
2. Замонавий урфдаги пардалар тикиш.
3. Инглиз тили.
4. Сартарошлик.
5. Ҳамширалик.
6. Тикиш-бичиш, моделлаштириш.
7. Компьютер.
8. Торт, салатлар тайёрлаш.
9. Косметология.

Манзил: Тошкент ш. Ўрда бекати, Анҳор бўйи кўчаси. 6-уй. (Вилоятлардан келганларга ётоқхона берилади.) Ўқишни тугатганларга диплом берилади.

Тел: 41-16-63

ҲУҚУҚШУНОС МАСЛАҲАТИ

Турмуш ўртоғим 1942 йилда туғилган. Астма касал. Ҳозир III-гурӯх ногирони. 3700 сўм нафақа олади. Ёшлари 60 га етганда ҳам 3700 сўм тўланадими?

Шаҳри ҲАМДАМОВА

Жиззах

Турли хилдаги давлат пенсияларини олиш ҳуқуқига эга бўлган сурғурта қилинган ходимларга уларнинг ўзлари танлаган пенсиянинг битта тури тайинланади.

(Меҳнат кодексининг 292-модаси.)

С. ТИЛЛАХҲАЕВ, адвокат

ДУГОНАМНИНГ АЛАМИ

Нимаям бўлди-ю, дугонамнинг тўйига боролмадим. Уч ойлардан сўнг унинг ўзи мени йўқлаб келди. Рост, аввалига довдираб, кейин хурсандлигимдан ўтқазига жой тополмай қолдим. Меҳмонхонага бошладим.

Анчагача гаплашиб ўтирдик. Чой устида мактабда ўқиган кезларимизни ҳам, болаликнинг тотли дамлари ҳам эсладик. Кетаётганда кўчагача кўзатиб чиқдим. У яйрашса туриб: "Дугонахон, ишқилиб эҳтиёт бўлинг. Биласиз, мен фирбиргарлардан юрак олдириб қўйганман..." - деди-да, анча илгари рўй берган бир воқеани айтиб берди. Мен ҳозир унинг ўша ҳикоясини сизга ҳам сўзлаб бермоқчиман, токи, ҳали ёш, содда, масъум тенгдошларимга сабоқ бўлсин...

Бундан икки йил бурун ёзининг айна жазирама кўнлари. Ниҳоят, у орзу қилган пайт, институтга кириш имтиҳони ҳам етиб келди. Бугун ҳар қачонгидан эрта турди. Юрагининг уриш бутун хонага эшитилаётгандек гўё. Соат 8.00. Институт ҳовлиси бўлғуси талабалар билан тўла. Ҳаяжонли дамлалар. Аудиториялар сув қуйгандек жим. Барчага варақалар тарқатилди. У саволларни ўқиди-ю, ўпкаси бўғзига тикилгандай бўлди. Саволлар гўё унга нотанишдек эди. Ёзилган жавобларнинг биронтасини ҳам эслай олмади. Фикрлари ағдар-тўнтар бўлиб кетди. Саволларни ечганича ечди-да, қолганларини тахминан белгилаб-белгилаб чиқаверди. Ташқарида ўзини-тутолмади, елкалари силкиниб-силкиниб йиғлаб юборди.

Шу пайт орқасидан кимнидир: "Ҳа қизча, нега йиғлаясиз, тинчликми?" - деган овозини эшитди. Ўгирилиб қараганда, тилла тилларини яраклатиб қулиб турган 35-37 ёшлар чамасидаги кишини кўрди. Қиз: "Шундай ўзим", - деди-ю, индамади. "Яхши қиз, шундай эмас, балки бирор нарса алам қилиб йиғлаётгандирсиз? Абитуриентсизми?" - сўради у киши яна. "Ҳа, саволларни еча олмадим", - деди Умида. Шунда бегона киши худди меҳрибон одамдек уни четроққа чакирди-да: "Шунга шунча йиғими? Бу ерда менинг зўр танишим бор. Ҳозир унга айтанимиз-

у, ишингиз беш бўлади", - дея ён чўнтагидан блокнот олиб, Умида-ни исмини, имтиҳон топширган гуруҳини сўради. Блокнотига ёзиб олаётгандек: "Қаерда турасиз, уйингиз, телефон номерингиз?" - деган саволларга ҳам кўмиб ташлади. Ноумид - шайтон-да, Умида ҳам унинг ҳамма саволларига беихтиёр жавоб бериб қўйди.

- Яхши, Умидахон. Энди мени шу ерда бироз кутиб турасиз, - деди-да, югуриб институт биносига кириб кетди. Умиданинг юрагидан яна умид учкунлади.

Яна, у киши институт биносидан қайтиб чиқиб, тўғри Умиданинг олдига юрди ва ўзини иши юришган кишилардек тутишга уринди.

ХАЁТ

ТАШВИШЛАРИ ВА ҚУВОНЧЛАРИ

- Мана, Умида қиз, ишингиз битди... Тест варақангизни кўрдим, анча-мунча хато экан. Танишимни пишийтиб қўйдим... тўғрилаб қўяйди, ахир камина кимсан, начальник милиция!... Хуллас, но, проблем! Юринг, машинада беш минут айлантириб келаман, сикилиб кетдингиз, бир жойга шундоқ борамиз-у келамиз...

Умида аввалига гап маъносини тушунолмай қолди. Унга эргашиб ортидан икки қадам ҳам қўйди... Бироқ юраги бирданга шигф этиб кетди. Миясига қон тепчида. Қўллари, оёқлари титрагандек бўлди...

Бегона киши йўл чеккасида турган қизил нексиаси эшигини очди-да, орқасига ўгирилди. Қизнинг юзидаги ғазабни гўё сезмагандай, қўли билан имлаб чақирди...

...Умида кўкариб кетганди. У шу топда ўзини таҳқирлангандай, шаънини топташга ўзи йўл бераётгандек ҳис қилди. Шартта ўгирилди-да, тўғри институт ҳовлисига юрди ва ўзини абитуриентлар орасига урди.

...Ўша йили Умида ўқишга киролмади, лекин шум ниятли кимсанинг тузоғига ҳам илинмади. Кўп ўтмай турмушга чиқди. Ҳозир бир чиройли, ширин тумуш кегираятти-ки... Айна пайтда юрагидан бир алами ҳам бор: Нега ўша аблаҳнинг юзига шапалоқ тортиб юбормади-а...?

Раъно БАДАЛБОВЕВА

Ангрен шаҳри

Мен 1994 йил турмушга чиқдим. 2 та қизалгим бор. Ўзим савдо дўкониди ишлар эдим. Кейин оиламга тўғри келмаганидан ишдан бўшадим. Турмуш ўртоғим ошхонада ишлар эди. Айрим вақтлар кеч келган кўнлари бўлади, кун бўйи уй юмушлари билан чарчаб ўхлаб қолар эдим. "Сен то мен келгунимча қараб ўтирмай-

ларда катта сабаб бўлмаган. Кўпроқ қайнонамнинг аччиқ сўзларига чидалмай икковимиз келишмай қолар эдик. Қарс икки қўлдан, дейди доно халқимиз. Ўз бахтимга, болаларимнинг бахтига ўзим зомин бўлганман деб ўйлайман. Чунки ҳар қандай шароитда чидашим керак эдим. Лекин бу асосси жанжалларнинг охи-

СЎНГГИ ПУШАЙМОН

сан", - деб баҳона қилар эди. Майли дедим, шунисига ҳам кўнликдим. Бундан олдин 1-2 марта уришганимизда онамникига чиқиб кетган эдим. Бу сафар бундай бўлмади. Эрталаб икковимиз жанжаллашиб қолдик. Жаҳли чиққанидан "Бор, чик, кет", - деди. Мен ҳам боламни олиб онамникига кетдим. Бир неча марта келди. Мен қайтиб бормадим, чунки менинг ихтиёрим онам ва акаларим қўлида эди. Шу-шу келмай қўйди. Кўнлар ўтди, ойлар ўтди, ажралиш учун судга берибди. Биринчи марта 4 ой, иккинчи марта

ри йўқ эди. Озгина бўлса ҳам менинг қадримга етмас эди.

Аёлнинг жони 40 та дейдилар, лекин темирдан эмас-ку. Ноябрьда ниҳоят иккинчи хотин олди, у хотин ҳам биринчи турмушдан ажрашган экан. Энди ўтириб 5 йил давомида у киши билан бўлган яхши кўнларини эслайман. Ишдан келаман, болаларга қараб ўзимга келолмайман. Наҳотки шундай бўлди, наҳот энди менинг болаларим ота меҳрига зор бўлиб яшайди. Катта бўлса кимни "дадажон" деб чақиради ёки мендан сўраса, мен нима деб жавоб бера оламан.

Барибир биринчи бахт - бахт-да. Сиз бунга нима дейсиз.

М.

Самарқанд шаҳри

СИЗ ХАФА БЎЛМАНГ, ЯНГАЖОН!

Мен ёзмқчи бўлган бу воқеа бир ярим йил олдин бўлиб ўтган эди. Аммо, ҳалихануз ўша воқеа ва ўша кунни эсласам, юрагим орқага тортиб, ўз-ўзимдан хафа бўлиб кетаман. Воқеани ёзишни ва сиз азизларга билдиришни дилимдан истардим, фақат бир неча сабабларга кўра ёзолмадим. Кечиктириб бўлса ҳам ёзишга қарор қилдим. Мана бугун воқеани ҳар бир сўзи-ю, жумласини ҳасрат тўла дард билан ёзишга киришдим.

Маълумки, инсоният дунёга келгандан буён ҳар бир яхшиликка ёмонлик, шунингдек, ҳар бир яхши инсон учун ёмон инсон ёнма-ён яшайди. Ёмон яхши инсон ёнидаги ёмон инсонни ҳам яхши инсон деб ҳисоблайди, чунки яхши инсоннинг табияти шу, Оллоҳ яхши инсонни, ёмонликни ҳам яхшилик, деб биладиган қилиб яратган.

Воқеа бундай бўлган эди: Ишонасизми, йўқми, хаётда ҳеч бир кишини янгамчалик яхши кўрмаганман. Янгамни ҳурмат қилишим, у кишига бўлган эҳтиромимга кўпчиликл хавас қилар эди. Хаттоки баъзилар: "Қанийди, мен ҳам янгам билан шундай бўлсам", - деб орзу қилар эди.

Аммо, бизнинг ўртаимизга адоват солган, ўзи кайнуқаларини биронтаси билан чиқиса олмайдиган С. исмли аёл эди. Бизни бундай меҳроқибатли бўлганимизни кўра олмагандан кейин, бизни ҳам ўзига ўхшатмоқчи бўлдим... Бундан роппа-роса бир ярим йил олдин, янгамнинг олеси даволаниш учун Тошкентга келган эди. Шу ерда Тиббиёт олийгоҳига қарашли шиғоҳнада даволанди. У кишининг олдига бир кун мен, бир кун янгам навбат билан хабар олиб турар эдик. Биринчи кун мен бориб келдим, эртаси кун эса янгам олсини кўргани кетди. Мен бир ўзим уйда қолдим. Шу кун янгамнинг сингисини ва дугонани кўришганди. Мен меҳмонларга чой дамлаб бериб, футбол ўйнагани чиқиб кетдим. Эртаси кун ўқишдан келсам, янгам яна сингисини билан олсини кўргани шиғоҳнага кетибди. С. эса, бир

ўзи уйда қолган экан. Мен ошхонага овқат ейиш учун борсам С. ҳам мени орқамдан борди. Мендан "Янганг қандай, яхшимми, ёмонми?" - сўраб қолди. Мен: "Янгамдан бошқа тилло аёл бу дунёда бўлмаса керак", - дедим.

У менга янгамни ёмонлаб, "Қизғончиқ, ёлғончи", - деб йўқ одатларини айтиб, янгамга тўхмат қилди. Мен унинг бу сўзлари ёлғон эканлигини айтмоқчи бўлдим, бироқ меҳмонлиги учун индамадим. Секин-аста қандайдир мени ҳам ўз домига илтириб, яна янгамни ота-онаси ва олсини ёмонлай кетди. Охирида мени янгамдан кўнглимни совишига олиб келди. Сўнгра мен ҳам уни гапларига мойиллик қила бошладим. Чунки у мени гўё сеҳрлаб қўйгандек эди.

Мени унинг гапларини маъқуллаётганимни кўриб, энди ўзини янгасини ёмонлай бошлади. Янгаси менинг янгамнинг сингисини эди. Шайтон ҳам биринчи оддий нарсадан алдашни бошлади, алалоқибат кишини ўз домига илтиради. С. ҳам биринчи бегоналардан бошлаб, ўзининг асл мақсадига ўтиб олди. Унинг гапича янгаси уйда ҳеч кимга кун бермас, акасини топиб келган нарсасини уйдагиларга бермайди деб тўхмат қилди. Мен уни биринчи кўришим ва биринчи марта гаплашишим эмасми, гапларига ишониб, янгам келса гаплашаман деб дилимга тўйиб қўйдим. Янгам келгандан кейин улар йўқ пайти янгамни ёнимга чақириб, шу гапларни айтган эдим, гапларимга меҳмонлар билан бўлиб, унча эътибор бермади ва "Меҳмонлар кетгандан кейин гаплашамиз", - деб қўяқолди.

Эртаси кун улар кетди, мен янгамга юқоридаги гапларни айтган эдим, уни жаҳли чиқиб кетди. "Бу ёлғон гапларни кимдан эшитдингиз, мен ўзимда бўлмаган ёмон одатларга, бу тўхматларга чидаб туролмайман", - деди. Мен ҳам ўша иблисининг гапига кириб, яна ўша гапларни такрорладим. Лекин кимдан эшитганимни айтмадим, чунки С.: "Бу гапларни мен айтганимни ҳеч кимга, хатто янгангизга ҳам айтманг", - деган эди.

Ҳақиқатан ҳам киши тўхматга чидай олмайди.

С. олдин Тошкентда "анча ишларни қилиб", Маданият институтини тугатиб кетган, энди эса дипломини олишга келган экан.

Энди билсам, С. ўқиб юрган кезларида бир тошкентлик йигит билан севишиб оқибат ундан ҳомиладор бўлиб қолади. У йигит ўзига тўқ бўлганлиги учун С. ни қорнидаги боласини олдириб ташлайди. Бу воқеани фақат янгам, яна бир киши, ўша йигит ва С. гина билади. С. янгамга бу воқеани ҳеч кимга билдирмаслигини илтимос қилади. Лекин ўша "бир киши" бу воқеани оғзидан гуллаб қўяди. С. бу ишни янгам қилган деб ўйлаб, унга тўхмат қилади. Шу сабаб янгам билан уришиб қолади.

Балки бу гагли "ташрифлари" да ҳам бирон жанжални бош мақсад қилиб, мен билан янгамни ўртасига совуқчилик туширишда янги услубни қўллагани келгандир. Балки янгамдан ўша ёлғон тўхматнинг аламини олгани келгандир. Нима бўлганда ҳам, қайси мақсадда келган бўлмасин, мен билан янгамни бир-биримизга ёмон кўрсатиб, уриштириб, ўзининг жирканч башарасини яна бир бор кўрсатиб кетди.

Ҳа, ҳамма аёл менда. Мен уни гапига кириб, сиздан айрилди янгамжон. Бизни бу айрилигимизни кўриб ёки бир-биримиз билан гаплашмаётганимизни бировлардан эшитиб, боши осмонга етиб юргандир.

Мени кечиринг, янгамжон. Бундан сўнг сизни хафа қилмайман.

Ахир, ўзингиз бир ўйлаб кўринг, бир, бир ярим йилдан бери битта уйда яшаб, бир-биримиз билан гаплашмасак. Бундан ҳам оғир ҳасрат борми ўзи.

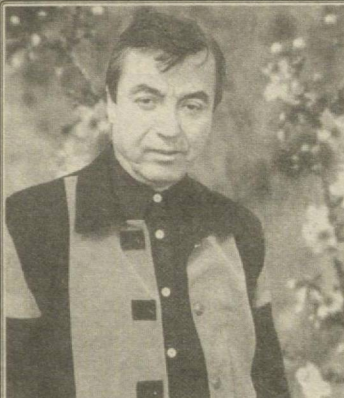
Мен бу гапларни янгамни ўзига айтишга тортишиб, матбуот орқали билдиришга ҳаракат қилдим. Умид қиламанки, Худо хоҳласа, янгамжоним билан аввалгидай, балки ундан ҳам яхши, бир-биримиз билан меҳроқибатли бўлиб кетамиз.

Мен ўтган кўнларни
қўмсайвераман,
Орзуим - ўтган кўнлар
қайтсаиди,
Сиз хафа бўлманг -
ЯНГАЖОН!
1999 йил - "Ўтган
кўнларимиздир".

ТОЛИБЖОН

Хар доим хаво очик бўлса, аям билан дадам ёнимда бўлишса, бирга сайр қилиб юриш нақадар мазза...

Гуломжон ЁКУБОВ - 1950 йилда Тошкент шаҳрида туғилган. Манон Уйғур номидаги театр ва расомчилик институтини битирган. Устозлари: Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Гуломжон Қўчқоров, Ўзбекистон халқ артисти Фахриддин Умаров.

Ўзбекистон ва Қорақалпоғистон халқ артисти унвонлари соҳиби.

- Гуломжон ака, нима учун айнан санъат соҳасини танлагансиз?

- Инсон дунёга келибдики, улкан орзу-ниятлар билан яшайди. Ўз умри давомида қайсидир касб ёки машғулотга ўз умрини бахшида этади. Санъ-

кеч бўлади. Болаларимизнинг соғлом бўлишини мен кўп жihatдан спортга боғлиқ деб биламан. Фарзандларимизни спорт билан дўстлаштирсак, кўпгина ютуқларни кўлга киритишимиз мумкин деб ўйлайман. Чунки, спорт билан ошнолик болаларни чиниқтирибгина қолмай, илмга интилишини ҳам кучайтиради. Мен ҳам спортни севаман. Айниқса, бокс, футбол ва теннис турларининг ашаддий мухлисиман. Уларни имкон қадар кузатиб боришга ҳаракат қиламан, бўш вақт топилди дегунча, теннис кортига чопаман.

- Ўзбек кўшиқчилилик санъатининг мавқеини янада кўтариш учун нималарга эътибор қаратиш керак деб ўйлайсиз?

- Тўғриси айтсам, бу борадаги муаммолар талайгина. Аввало, ёш авлодга боғча, мактаб ёшиданоқ мумтоз санъатимиз намуналарини таништириб боришимиз, уларнинг онгига асрлар оша яшаб келаётган классик кўшиқчилик маҳоратларини сингдириб боришимиз лозим. Ҳозирги кунда кўпчилик ёшларимиз мумтоз кўшиқчилиكنи умуман англамайди, бу ҳеч кимга сир эмас. Бу билан мен асло уларни камситмоқчи эмасман. Шу ўринда биз-катталарнинг хатоси туфайли улар шундай ҳолатга тушганлигини айтмоқчиман.

- Замондош санъаткорлардан қайси бирининг кўшиқларини севиб тинглайсиз?

- Халқимиз ардоғидаги санъаткор-

ОИЛАМИЗ МЕҲМОНИ

ҳали ўзим англаб етмаган, ўрганишим керак бўлган қирралари кўп деб ўйлайман.

- Ёшларнинг янгича урфда кийи-нишларига қандай баҳо берасиз?

- Ёшликни баҳорга қиёслагим келадди, ранг-баранглиги билан кўзни қувонтиради. Уларнинг янгича урфда кийи-нишларини хоҳлайман, лекин бачкана тарзда эмас.

- Кишилардаги қайси фазилатларни ардоқлайсиз?

- Самимийлик, ҳаққонийлик ва камтарлик фазилатларини ўзида мужас-самлаштирган одамларни ёқтираман. Манман, игвогар ва таъмагир кишиларни ёқтирмайман...

- Ёшликдаги севгингизга етишганмисиз?

- Яхши кўрган қизим турмушга эрта узатилиб кетганлиги сабабли унга етишолмаганман. Лекин афсус ҳам қилмайман, бу ёшликка хос ўткинчи туйғу.

- Яхши кўрган кинофильмларингиз...

- Ҳар хил жангари, олди-қочди фильмларни ёқтирмайман. "Ўтган кунлар", "Тоҳир-Зухра", "Сен етим эмассан" сингари кинофильмлардан олам-олам завқ оламан.

- Ўзингизга ёққан энг яхши кўшикни яратиш бўлганман деб ўйлайсизми?

- Йўқ, лекин шундай кўшиқлар яра-

Аёл қалби оҳанглари

Сен келдинг...

Ташна дилим яшнади,
мунаввар нурдан,
Муаттар бўйлардан
айланди бошим.
Гўё куй таралди бир ажиб сирдан,
Қалбимда порладинг
танҳо Куёшим.

Майсалар бошини кўтарди ердан,
Япроқдаги шудринг
эриблар кетди.
Чечаклар тебранар оҳиста елдан,
Майин саболардан саболар етди.

Кувонч ёши титрар
киприқларимда,
Олис кетма ҳижрон
доғига танғиб.
Висолнинг интизор кўприқларида,
Кетай бир зум бағрингга сингиб.

ОТАМ ХОТИРАСИ

Падари бузрукворим - Эрпўлат
Қўчқоровнинг ёрқин сиймосига

Заррин нурларини оламга Куёш,
Сочиба астагина кўтарди бошин.
Бедор кипригимда ялтиради ёш,
Силардим ҳаёлан қабрининг тошин.
Отажон, бир зумга кўзингиз очинг,
Тингланг бир зумгина юрак зоримни.
Бунчалар бағри тош экан бу очун,
Йўқладим мен сизни-мадақоримни.

Мунғаяр тонгларда
онам-қадди дол,
Ҳали ҳам қайғулар-
жонҳалак сўнгсиз.
Мен ҳар гал қисматдан
сўрайман иқбол,
Ёдингиз қошида чўққанамча тиз.

Рухим фарёд қилар гоҳо бенажот,
Отажон, кўзингиз очинг бир зумга.
Умидларим паймол қилганда ҳаёт,
Дардим сизга айтмай, айтайин кимга!

Инобат ҚЎЧҚОРОВА

ХУШЧАҚЧАҚМАН, ЛЕКИН ҚАТЪИЯТЛИМАН...

акторларга бўлган халқнинг ҳурмат-эътибори эҳтимол менда шу касбга бўлган меҳрни уйғотган. Энг асосийси, Аллоҳ менга бу йўлни қисмат қилиб белгиланганидир.

- Ўзбек кўшиқчилилик санъати билан ҳар қанча фахрланасан арзийди. Сиз санъаткор сифатида ўзбек кўшиқчилилик санъатининг бугуни ва эртаси ҳақида нималар дея olasиз?

- Ҳозирги пайтда макрам ва классик кўшиқчилардан кўра, эстрада жанрида ижод қилаётган санъаткорлар кўпчиликини ташкил қилади. Шуни алоҳида таъкидлашни истардимки, эстрада хонандаларининг кўпчилиги фарб мусиқасини ўғирлаб, енгил-елпи ёзилган сўзлар билан обрў-эътибор топишга ҳаракат қилмоқдалар ва бу борада маълум бир даражада ўз мақсадларига эришмоқдалар ҳам. Шу ўринда кишида ўз-ўзидан: "Бунинг сабабини қаердан излаш керак?" - деган ҳақли савол туғилади. Тан олиш керак, кейинги пайтда радио ва телевиденияда бадийи савияси паст бўлган кўшиқлар тўғрисида эфирга узатилиб, оинаи жаҳон экранларида намоиш қилинаёпти. Тўғри, кўшиқчиликда эстрада жанрининг ўз йўналиши, ўз ўрни бор. Айтиш керакки, бу соҳада мавқеини тиклаб, мухлислар олқишига сазовор бўлган санъаткорлар ҳам бор, лекин улар бармоқ билан санарли. Ўзбек кўшиқчилилик санъатининг бугуни, эртаси ва келажагини ўйлаб, қаттиқ қайғуга ботаман.

- Гуломжон ака, ушбу йил юртбошимиз томонидан соғлом авлод йилга бағишланди. Сиз бир санъаткор, ота сифатида ёшларнинг баркамол ўсиши ҳақида нималар дея olasиз?

- Болалар соғлиги-бу миллат соғлиги демакдир. Уларни камол топиши ҳақида бугун қайғурмасак, эртага

лардан Н. Ҳамроқулов ва Ю. Усмоновларнинг кўшиқларини бутун вужудим билан берилиб тинглайман. Ҳар иккисининг ҳам кўшиқларида ўзбекона дард-алам, ўзбекона ўйноқчилик мавжуд. Улар қандай ижро этмасинлар, юракдан чиқариб айтадилар. Юракдан чиққан кўшиқкина ўзгалар юрагига етиб боради.

- Бошингизга тушган қора кунлардан қайси бири руҳиятингизга кўпроқ таъсир қилди?

- Илк марта онамдан айрилиб қолган куним. Хабарларингиз бор, ўғилларимдан жудо бўлганлига айрилиқ азоби қанчалик оғир эканлигини юрак-юрагимдан ҳис қилдим. Бундай қора кунлар ҳеч кимнинг бошига тушмаслигини Тангридан сўрайман...

- Шундай оғир кунларни бошдан кечирганингизга қарамай, яна ижодингизни давом эттираяпсиз. Сизни қайтадан саҳнага қайтарган куч нима?

- Авваломбор, халқ, ёру биродарлар. Айниқса, юртбошимиз ўз вақилларини юбориб, улар орқали: "Тушқунликка тушма, сен халқ учун кераксан, халқ сен билан бирга", - деган далдалари руҳимга, вужудимга қайтадан жон бағишлаб, саҳнага қайтишимга сабаб бўлди.

- Сизни шунча йиллар давомида "Гуломжон Ёкубов" қилиб ушлаб турган нарсан нима?

- Санъатда янгиликлар излаш, тинмай ижод қилишда деб биламан.

- Ёлғиз қолган пайтларингиз - тушқунликка тушганингизда кимга суянасиз?

- Фақат Аллоҳга суянаман.

- Шогирдларингиз ҳақида ҳам сўзлаб берсангиз...

- Тўғриси айтсам, ўзимни шогирд етиштириб чиқарадиган даражадаги устоз деб санамайман. Чунки, санъатнинг

тиш устидан тинмай изланаёпман. Ижодкор ўзи яратган нарсадан ўзи кўнгли тўлдири, демак, фаолияти сўнди деб ўйлайверинг...

- Қайси шоирлар билан ижодий ҳамкорлик қиласиз?

- Ўз ижодий фаолиятим давомида кўплаб шоирлар билан ҳамкорлик қилдим. Айни пайтда Иброҳим Жиянов билан ижодий ҳамкорлик қилмоқдаман, ўйлайманки, биргаликда яратган кўшиқларимиз мухлисларга маъқул бўлади...

- Ўзингизни қандай характерли киши деб ўйлайсиз?

- Хушчақчақман деб ўйлайман, лекин айрим ҳолларда қатъиятлиман. Мендаги бу характер гоҳида фойда, гоҳида панд берган кезлари кўп бўлган.

- Оилада фарзанд тарбиясида кимнинг роли кўпроқ бўлиши керак деб ўйлайсиз?

- Назаримда, фарзанд тарбиясида онанинг аҳамияти беқиёсдир. Она кўп вақтини уйда, болалари кучоғида ўтказди.

- "Оила ва жамият" газетаси мухлисларига тилақларингиз ва келгуси режаларингиз ҳақида гапириб берсангиз...

- Санъаткор сифатида ҳозирги пайтда режалаштириб қўйган ишларим жуда кўп, шулардан бири - элимиз учун янги ва яхши кўшиқлар яратиш... Мен ҳам "Оила ва жамият"нинг ашаддий мухлисиман, десам муболага бўлмайди. Газетани мунтазам ўқиб боришга ҳаракат қиламан. Газета ижодкорлари ва унинг кўпнинг соғли мухлисларига сыхат-саломатлик, хонадонларига файзу барака тилайман.

- Қизиқарли суҳбатингиз учун таъаккур!

Суҳбатдош: Жаҳонгир ФОЗИЛ

Оила ва жамият

Мақолада келтирилган фактлар, воқеалар, маълумотлар учун муаллиф жавобгар ҳисобланади. Муаллиф фикри таҳририят нуктаи назаридан фарқ қилиши мумкин. Қўлёзмалар таҳлил қилинмайди ва муаллифларга қайтарилмайди.

БОШ МУҲАРРИР: ДИЛБАР САИДОВА

Телефонлар:

Бош муҳаррир: 133-28-20
Котибият: 34-25-46 (Ҳат ва эълонлар бўлими)

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси.

Манзил: Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

Босишга топшириш вақти - 20.35

Босишга топширилди - 21.15

МАНЗИЛИМИЗ:

Тошкент - 700000
Амир Темур кўчаси,
1-тор кўча, 2-уй.

ҲОМИЙ

«Матбуот тарқатувчи»
акциядорлик жамияти

ОБУНА ИНДЕКСИ

Рўйхатга олиш № 33
Буюртма Г-206
Формати А-3, ҳажми 2 босма тобоқ.
Баҳоси эркин нарҳда.
Рассом — Н. ХОЛМУРОДОВ. Навбатчи — М. СОДИҚОВ.